Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SWOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 20 ЦЬВІТНЯ 1911. ЧИСЛО 16 — VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, APRIL 20, 1911. No. 16.

Христос воскрес!

Висьміяний, опльований, прибитий на хрест Христос, сконав серед страшних мук за гріхи всіх людий....

Книжники і фарисеї ликували, бо умер Той, що засівав землю зерном правди і любови, що з темряви і пониженя вивів у ясне сяйво людську гідність й однакову вартість всіх людей перед лицем Всевишнього.

Христос воскрес!

Сі животворні слова повторюють нині міліони уст українського народу. „Христос воскрес!“ — чути днесь є уст цілого українського люду. День Воскресеня Христового, то празник празників! Кілько надій, кілько животворної сили в тих двох радісних словах!

Ісус Христос, щоб воскреснути, терпів тяжкі муки, був прибитий на хрест за сьвяту Правду Своєї науки. Але він поконав навіть смерть, побідивши її Своїм воскресенем.

Що за чудовна наука для Тебе, обдертий, обрабований з прав, упосліджений, український Народе!

І Ти терпиш, Тебе гонять, бють, оклевечують, а посеред Тебе є запроданці-Юди, які за кріваві сребренники продають Тебе, Твою славу, Твою мову, історію...

І проти Тебе сьвідчать ложні сьвідки, і Тебе віддають на люті муки і смерть. І у Тебе є слабодушні Петри, які вирікають ся Тебе, і у Тебе є невірні Томи, які не вірять в Твою живучість і силу, і на Тебе кричить ціла товпа ворогів Твоїх, Твоїх фарисеїв і книжників: „Распни, распни його!“

Христос воскрес!

Кріпись і не упадай на дусі, коханий, український Народе! Настане день і Твого воскресеня! І Ти поконаєш всі перепони і перешкоди, усунеш колоди, які в злобі кидають вороги під Твої ноги, і розбіжуть ся вороги „яко біси от лица любящих Господа“ і щезнуть з лиця Твоєї землиці, яко ізщезаєть дим“.

Христос воскрес!

Там, у низеньких хатках, умаєних сьвіжою зеленю, позолочених весняним сонцем, у далекій вітчині, лунає побідна пісня. У високих будівлях, у тісноті великомійських мешкань, під рев фабричних свиставок, далеко на чужині, вона, ся сама пісня, дзвенить не менче радісно, не менче урочисто.

Христос воскрес!

Кожда українська грудь дрїжить... Ціла Україна гремить величню пісню воскресеня.

І ми витаємо тим кличем безсмертної побіди та символом довічного житя, Тебе, Американська Русе! І христосуємо ся зі всім, прибитим злиднями, визискуваним чужими і своїми, українським людом.

До всіх братів, другів недолі, що ждуть на волю — на воскресенє — ми кличемо окликом побіди: Христос воскрес!

На шляху до щастя, до свободи, здоровимо Тебе, сердечний наш Народе.

Христос воскрес!

На пути до тріюмфу-волї — витаємо Тебе, Україно, Ти, воскресаюча з мертвих, встаюча з пятьсотлітного гробу, якій сплетено вінець свободи:

Христос воскрес!

Воскресне Україна, воскресне Правда і Любов на нашій земли!

А від нас самих залежить, чи приспішимо, чи спізнимо день нашого національного воскресеня.

Христос воскрес!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

З нагоди Сьвят Воскресения Христового засилаємо усім членам Руського Народного Союза, нашим читачам і приклонникам сердечні желаня „Веселих Сьвят“.

Редакція.

Воскрес, нема Його тут.

Чутка із Юдеї.

Іде чутка із Юдеї
По цілїській Палестині,
Що пророк країни сеї
Встав із мертвих, воскрес нині.
Що замучений, розпятий
Тай зложений у могилу
Вспів сегодня доказати
Свою божу власть і силу.

Іде чутка пролїтає,
Наче громи серед літа,
Цілий народ зворушає
Й разить сильних сего сьвіта.
Бо вони Його убили —
Розпинали для наруги,
Щоб не учив, що всі рівні:
Пани, хлопи, раби, слуги.
Та погляньте, їм на муки,
Він убитий, воскрес нині,
І ядро Його науки
Приймесь таки в їх країні.

Воскрес!! Несесь чутка тая
Аж до моря, аж за море —
І надія воскресає:
Чей скінчить ся людське горе!
Людське горе, наші муки,
Наша кривда і недоля,
Щезнуть наші кати люті
І для нас воскресне воля.

Сава Черецький.

ІЛЯРІОН ГРАБОВИЧ.

МАРТА БОРЕЦЬКА.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАНЄ.

(Дальше).

III.

З високого Вадимового місця узріла Марта розсіяні тисячі втікаючих новгородських воїнів, а посеред них віз, обставлений хоругвами, — бо так в давнїйших віках возили Новгородцї тіла убитих полководців.

Мовчанє мужів і старців у Великім городі видавало ся страшнїйше, ніж плач малодушних женщин... По хвили тяжкої розпуки вступила знов у Марту давнїйша сила духа, і вона казала відчинити Московську браму. Утїкаючі не сьміли явити ся перед народом, лиш укривали ся по домах. Віз приближав ся звільна до великої площі. Около неї йшли, потупивши очи в землю — з горем, але без стиду — огнищане й чужосторонні воїни; кров запекла ся на їх оружю; обламані щити, порубані шоломи показували слїди незчислених неприятельських ударів. Посеред повіваючих хоругов, при тїлї полководця, сидів Михайло Хоробрий — блїдий, окрівавлений; вітер розвівав його чорний волос, а втомлена голова клонила ся на зболїлу грудь.

Пристанув віз на великій площі... Горожани обнимали воїнів, сльози текли з їх очий. Марта подала руку Михайлови з видом сердечної дружби. Ослаблений Михайло не міг іти; урядники винесли його на мармурові степенї Вадимового місця. Посадниця відкрила тїло убитого Мирослава; на його лици видний був вічний супокій смерти...

„Щасливий молодче!“ промовила Марта тихим голосом, і відійшла слухати слів Михайла Хороброго.

На щитах посадили славного борця, ослабленого ранами; но він зібрав послїдні сили, підніс утомлену голову, опер ся на меч і відозвав ся дрожачим голосом:

„Народе й горожани! військо хоробре розбите, великий полководець убитий... Небо лишило нас побіди — але не слави!

„На берегах Шелони ми стрітили ся з Іваном. В його імени жадав князь Холмський тайної стрічи з Мирославом. „Побачимо-сь на боєвім поли!“ — відказав гордий молодець і уставив військо в порядку. Жителї знад Онеги перші вступили до бою на Шелонських горах. Там Образець, славний воєвода московський, відбивав їх удари сильною рукою. Ми йшли в серединї тихо і мовчки, тимчасом Мирослав звідував наперед движеня і силу ворога. Військо Івана було о много численнїйше від нашого; оком недослїджені неприятельські ряди залягали тїсно широку рівнину. Ми виділи московського князя на білім кони; виділи, як він розставляв полки і указував своїм блескучим мечем на новгородське серце: на хоругов вітчини; бачили Холмського князя, як він поступав з сильним віддїлом, щоби нас окружити... Мирослав дав розказ, і Невська сторожа з Дмитром Сильним кинула-сь йому на стрічу. Віроломний!... Єще воїни знад Онеги і Волхова не могли заняти Шелонських горбів, а вже меч Образця обагрив ся кровю нашої дружини. Мирослав, палаючи нетерпеливістю, летів туди на бистрім своїм кони... Ми глянули — і новгородські хоругви вже розвівали ся на горах, борцї знад Волхова піднесли до гори на своїх щитах тїло убитого московського начальника... Тодї кликнули ми всї громовим голосом: Хто против Бога і Великого Новгорода?! — і всї наші ряди кинули ся мужно до битви і розвели кроваву борбу... На цїлій рівнинї задзвенїло оружє, кров полила ся рікою. Я видів битви, та нїколи єще такої не бачив! Взаїмна злоба братів єсть найстрашнїйша!... Тисячі падали, но перші ряди були завсїгди цїлі і неушкоджені, бо кождий бажав заступити місце убитого і без жалю ступав по трупах своїх братів, щоби тілько відомстити їх смерть. Несчислені воїни Івана розглянули ся як непорушена твердиня; новгородські борцї ударяли на них, мов бурні хвил[illegible]рокого моря. Одні бороли-сь [illegible]ть, другі за славу і вольність! Ми поступали наперед за нашим полководцем, котрий шукав своїм зором Івана... Князь московський був окружений знаменитими борцями; Мирослав розрушив той сильний віддїл прибочний, припав до самого московського князя — підніс руку і вже замахнув ся послїдним ударом повалити противника. Але в тій самій хвили оруженосець Івана ударив Мирослава мечем по голові, аж шолом розпав ся на части; він хотїв повторити удар, но сам Іван закрив Мирослава своїм щитом. Небезпека грозяча нашому полководцеви подвоіла наші сили; борцї наші кинули ся, мов неустрашимі льви, на ворога, і вскорі подала ся в безладї головна дружина московська. Новгородцї радісно витали побіду, но в тій самій хвили загреміло за нами імя Івана... Ми оглянули ся з подивом поза себе — і побачили нові віддїли московські. Князь Холмський окружив ліве крило новгородське; Дмитро зрадив своїх братів-горожан!... Він не виповнив приказу полководця, завів сторожу в безвихідні болота, а тимчасом ворог окружив наше військо. Мирослав приказав тепер шелонським борцям злїзти з коний, щоби з більшою славою понести великодушну смерть! Новгородський герой бив ся без шелома; но всякий щирий воїн новгородський служив йому щитом. Він увидів Дмитра посеред московської дружини; — послїдним ударом покарав підлого зрадника і упав сам від руки Холмського. Упадаючи на березї Шелони, верг він свій меч в бистрі хвилї ріки“...

Тут ослаб голос Михайла, око помрачилось, блїді уста онїміли, а меч випав з його руки; впослїдне зібрав свої сили, поглянув на Вадимову статую і закрив на віки свої очи... Урядники уложили його тїло на возї, побіч з тїлом Мирослава.

„Народе! озвав ся Александер Знаменитий, старший з новгородських борців: „благослови память Михайла! Він повернув з поля битви з хоругвою вітчини, з тїлом Мирослава, обагрений кровю численних ворогів і своєю власною; він зібрав останки хоробрих огнищан і дружини великодушних, з котрими довго єще відпирав неприятеля... Народе й урядники! многі Новгородцї погибли славно — радуйте ся! деякі спасли-сь утекою — гордіть малодушними! Ми хоть живі станули тут перед вами, но не стидаємо ся, бо ми не утїкли перед ворогом! Почисліть знаменитих горожан: їх остало ся меньше ніж половина, всї вони лягли около хоругви вітчини!“

„Почисліть нас!“ — сказав начальник дружини великодушних: „з наших семи сотень видите лиш третю часть; прочі лягли сном вічним около Мирослава“...

„Чи й мої сини убиті?“ — запитала Марта нетерпеливо.

„Оба!“ — відповів з жалем Александер Знаменитий.

„Вічна їм память і слава!“ — сказала посадниця. „А тепер, батьки й матери новгородські, в сиріцтві спільнім себе потїшаймо... Не жалуймо того, що не впали на колїна перед Іваном, коли Холмський обявив волю князя володіти у Новгородї; не обвиняйте мене, що я без потреби хотїла оживити в серцях народну гордість!... Сли любов свободи єсть гріхом для горожанки вільної вітчини я не буду оправдувати ся і положу радо голову на лаву смерти... Пішліть її в дар для Івана й тодї сьміло требуйте його милости!“...

„Нї! нї!“ — кликнув нарід однодушно: „ми всї умремо з тобою! Тут нема ворогів Марти! нема другів Івановпх!“...

Батьки, що втратили дїтий в Шелонській битві, тронуті великодушністю Марти, цїлували її одежу і мовили: „Прости нам! ми плакали за синами!“... Серце Марти назад ожило, вона виділа любов і привязанє народу; із очий її текли слези.

„Народе!“ — озвала ся посадниця: „з такою душею ти єще не побіджений Іваном! Нема радости й добра без горя; небо досьвідчає в горю своїх любимців! Нераз вже несли ся чорні хмари над Великим городом, но наші батьки не опускали мечів — і ми родили ся вільними. [illegible] ків хитаєть ся воєнне щастє то в одну, то в другу сторону. Нераз вже видів Новгород тїла своїх полководців на Вадимовім місци; видів думного ворога за своїми мурами. Но хто-ж коли зайшов в середину нашого міста? Одні хиба други новгородські!... Великодушний народе? будь відважним і спокійним! Іще все не погибло: Борецька жива ще й говорить із сего місця! А коли мармурові степенї перестануть звучати під моїми ногами, коли твій зір в рокову хвилю надармо буде шукати мене на Вадимовім місци і коли в глубоку ніч погасне сьвітло у високім моїм домі й не буде вже для тебе знаком, що Марта думає при сьвітлї про добро Новгорода: — тодї, тодї скажи: все погибло!... Тепер, други й братя горожани, віддаймо послїдну честь полководцю Мирославови і славному борцю Михайлови!“

Вона дала знак рукою, і віз поступив наперед. Урядники й нарід поспішили до Софійської церкви.

Архиепископ Теофіль вийшов напротив горожан із цїлим духовеньством. По похоронних відправах церковних степенний посадник й тисячники зложили тїла обох борців до домовини...

Настала глубока ніч. Нїхто не думав успокоїти ся у Великім городї. Урядники поставили сторожу й заперли ся в домі Ярослава для наради з Мартою. Горожани тиснули ся густими громадами по улицях, бо бояли ся війти у свої доми — бояли ся плачу своїх жінок і материй, що впадали в розпуку. Потомлені воїни не бажали спочинку; вони стояли перед Вадимовим місцем, оперті ліктями на свої щити, й казали: „Побіджені не відпочивають!“ А тим часом над тїлом Мирослава молила ся тихо молода Ксеня...

* * *

Поглянула ранїшня зоря на Великий Новгород, й розляг ся сьвятий сьпів у Софійській церкві. Домовини поляглих борців були відкриті. Марта, Ксеня, старенький отець Михайла й воїни із окрівавленими хоругвами окружали їх. Тяжке терпінє визирало із їх лиця, але нїхто не важив ся плакати. Йосиф Дїлинський в імени Новгорода положив грамоту слави на їх домовинах, котрі спущено у землю, повіваючи над ними хоругвою вітчини. Грамота слави була з перґаміну, а у ній були виписані всї славні дїла померших борців. Так ховали давнїйше мужів — героїв. Посадниця станула на могилї, держачи в руцї цьвіти й сказала:

„Честь і слава хоробрим! сором і погорда боязливим! Ту лежать знамениті борцї — скінчили ся їх дїла; вони лягли вже до вічного спокою у могилу, й нїчого вже вітчинї не винні... О воїни новгородські! хто з вас не позавидує такій доли? Умирають вправдї хоробрі й малодушні; але щаслив той, над ким виливають жаль вірні братя-горожани, й чиєю смертю вони гордять ся! Погляньте на сего старця, вітця погибшого Михайла: похилений лїтами й слабостями, бездїтний при кінци своєї жизни — він дякує небу, бо Новгород ховає великого його сина! Погляньте на сю молоду вдовицю: весїльні сьпіви получили ся для неї з гимнами смерти — але вона кріпка й великодушна, бо її муж умер за вітчину!... Народе! сли Всевишному подобаєть ся заховати твою долю; сли грізна туча розсієть ся над нами і сонце осьвітить єще своїми лучами торжество свободи у Новгородї: то се місце нехай буде сьвяте для тебе! Знамениті женщини нехай украшають його цьвітами, як я тепер украшаю могилу найлюбійшого сина — (Марта розсипала тут цьвіти на могилах) — й могилу хороброго борця, колишнього ворога Борецьких... Тїнь його примирила ся зі мною, бо ми обоє любили зарівно свою вітчину... Старцї, мужі й молодцї нехай славять тут смерть великих героїв і нехай проклинають память зрадника Дмитра!“

„Проклін, вічний проклін його імени й родови!“ кликнули урядники й горожани, а при тих словах брат Дмитра упав мертвий посеред громади, а його жена, перенята розпукою, кинула ся в шумну глубину Волхова..

Вже полки Івана зближали ся до Великого города й помало окружали його довкола. Нарід дивив ся із високих мурів на їх грізні рухи... Вже стояло перед Московською брамою біле шатро князя Івана, на котрім підносила ся золота куля. У тій хвили тяжкій для Новгородців удав ся степенний тисячник яко посол до Івана. Новгородцї були готові вмерти за свою вольність, але думали, що будуть могли спасти ся миром. Марта знала ті бажаня народу, але знала також хищну душу Івана, й тому спокійно дожидала відповіди. А коли повернув тисячник із лицем сумним, Марта казала йому обявити перед народом успіх посольства.

„Горожани! — відозвав ся тисячник: „ви думали, що князь московський, хотяй і побідитель, но пізнає великодушне геройство Новгородців і схоче єще помирити ся з нами... Із тим посольством удав ся я до московського табору; бояри запровадили мене в шатро Івана... Ви знаєте його гордість... Він гнївним зором і нїмим рухом руки бажав від мене знаків рабського униженя!.. Нерозумний! він не знав, що вільний Новгородець не поклонить ся перед напасником! „Княже!“ — сказав я до него: „Новгород ще свобідний! він бажає мира, а не рабства! Ти видів, як ми вмираєм за вольність: чи хочеш ще дальшого проливу крови? Лучше — пощади своїх власних борців, бо для твоєї вітчини сила їх єсть потрібна. Сли твоя скарбниця випорожнила ся, сли богацтво новгородське разить тебе своїм блеском — возьми наші скарби! Ми принесем завтра їх радо до твого табору, бо кров наших братів-горожан дорожша для нас золота; а свобода дорожша для нас і від самої крови! Остав нас самих у нашій вітчинї; ми будем щасливі під древними законами, й тодї назвемо тебе нашим добродієм і скажемо колись: Іван міг відобрати наше найбільше добро, однак не вчинив того — хвала йому! Но сли не хочеш мира з вільними людьми, то знай, що побіда над нами єще далека — єще живуть Новгородцї і владають оружієм! Знай, що ні ти, ні твої наслїдники не будуть доти безпечні у Новгородї, доки старинні його мури не опустошіють або не осядуть в нїм нові жителї, чужі нашій крови!“

„Моя відповідь“ — сказав Іван: „покірність без услівя, або погуба ворохобникам!“ і з гнївом відвернув лице...

Марта передвиділа душею, що нарід не впаде на дусї, хоть почує відмовну відповідь Івана; вона була спокійна. І дійсно, коли тисячник перестав говорити, нарід розгорів страшним гнївом й бажав нового полководця і нової битви. Александрови Знаменитому вручили жезл начальства — і розпочала ся борба.

Число війська сприяло Іванови; велика хоробрість одушевляла Новгородців, подвоювала їх сили, а для молодих заступала досьвід у бою. Недорослі хлопцї новгородські ставали в ряди на місце убитих мужів і били ся з героїчною мужністю... Голосно греміло імя великого князя; но й з другої сторони, від малої горстки Новгородців, уносило ся радісним кликом по воздусї імя вольности і Марти, бо вольність і Марта одно тепер значили у Великім городї. Іван, видячи славну смерть героїчних Новгородців, жалував в души, що тратить на віки таких великих мужів. Самі бояри московські радили йому відступити від Новгорода; але гордість і честь власна не позволили йому зробити такого уступства. „Хочете, — відповів він з гнївом — щоби я вінець Мономаха*) положив до ніг ворохобників?“... Він казав дальше кров проливати; але московські ряди ставали ся також чим раз рідшими, воїни чим раз слабшими, а Новгородцї з нечуваною силою відпирали ворогів від своїх мурів і уважали ся вже побідниками. Але у той сам час надійшла поміч для Івана: показали ся страшні і суворі Муромцї, жителї темних лїсів, й прихильні князеви Володимирцї. Начала ся кровава борба; три рази відновляла ся княжа дружина, зложена із хоробрих дворян; тепла кров червоніла ся на її хоругвах, на котрих виписані були слова: З нами Бог і государ!

Як Іван своєю властю одушевляв московські полки до битви, так Марта в Новгородї загрівала духа й серце жителїв власним приміром. Нарід, хоть великодушний, но ослабав і упадав на дусї, видячи, що нові тисячі приходили до московського табору. „Марто!“ — говорив він: „хто нашим союзником? хто поможе Великому городу?!“

„Небо!“ — відказала посадниця. „Мокра осїнь наступає; болота, що нас окружають, замінять ся небавом у широке море; сплинуть шатра Івана, а військо його погибне або удалить ся.“

(Дальше буде).

*) Володимир Мономах, великий князь переяславсько-київський, котрому Новгород підлягав. Він умер 1125 р.

Лев і комар.

— „Геть від мене! — ти нужденна комахо, нікчемний непотрібе на сьвітї!“ — Такими словами зганьбив раз лев комара і то прилюдно.

Комар, хотяй що правда — малий і непоказьний — відчув тоту зневагу дуже болючо. З сеї причини він виповів львови війну на житє і смерть.

— Чи ти думаєш, що твоє високе становище вже позволяє тобі зневажати низших від себе? І чи гадаєш, що я настрашу ся твоєї величини і сили? Нї, царю! Менї так само мила честь, як і другим животинам. І я волю смерть, ніж неславу. Готов ся до борби!

По тих словах кинув ся комар на льва. Він нападав зі всїх боків, кидав ся на шию, кусав, ранив і доводив льва до скажености.

Цар зьвірів пінить ся, очи його блискають гнївом а з грудий добуває ся страшний рев. Всї недалекі сотворіня, перенятї тревогою, поховали ся, а сей загальний перестрах був дїлом слабого комара.

Куслива комаха напастує льва в сто місцях, то коле його в плечі, то кидає ся на пащу, влїтає до носа, скобоче і ранить, так, що могучий лев мало що не сказить ся. Він сам драпає ся і калїчить ся в болючих місцях, бє себе сильним хвостом, щоби вдарити комара, качає ся по земли, підскакує мов пилка, і вкінци знеможений і обезсилений падає без памяти на землю.

А побідний комар опускає з триюмфом місце бою і спішить перед цїлим сьвітом похвалити ся своїм геройським дїлом. Але мабуть за тоту чванливість постигла його незабаром кара. В дорозї попав ся він в засідку павука і там знайшов свій конець.

Із сеї повістки випливають дві науки: 1. що з посеред наших ворогів дрібні і непоказьні бувають найнебезпечнїйші. 2. Лучає ся часто, що той, хто поконав сильнїйшого ворога, гине з руки далеко слабшого.

Пир у Найвисшого єства.

Колись Найвисше єство задумало уладити великий пир в своїх блакитних палатах.

Всї чесноти запрошено в гостї. Самі чесноти... мущин не прошено... самі дами.

Зібрало ся їх дуже богато — великих і малих. Малі чесноти були приємнїйші і милїйші від великих; та всї були вдоволені і вічливо розмавляли з собою, як пристоїть близьким кревним і знакомим.

Та ось Найвисше єство завважило дві дуже гарні дами, які, здавалось, не знали ся взаїмно.

Хазяїн взяв за руку одну з тих дам і підвів її до другої.

„Добродійство!“ — сказав він, вказуючи на першу.

„Вдячність!“ — додав він, вказучи на другу.

Обі чесноти незвичайно здивувались: від часу, як сьвіт стояв — а стоїть він давно — вони стрічались перший раз.

Іван Турґенєв.

Десять гагілок

записаних добр. Д. Миколаєвичом в околици Радехова, повіт Камінка Струмилова, Галичина.

I.

(Дівчата, на вигоні стоять кругом або гуртом, десь під деревами, плотом, взагалі у тіни і сьпівають):

Ой зацвили фіялочки в неділю,
А деж ся я, сирітонька, подію?
Пішлабим я до батенька — не маю,
Біднаж моя головонька в тім краю.

Ой зацвили фіялочки в неділю,
А деж ся я, сирітонька, подію?
Пішлабим я до матінки — не маю,
Біднаж моя головонька в тім краю.

Ой зацвили фіялочки в неділю,
А деж ся я, сирітонька, подію?
Пішлабим я до братенька — не маю,
Біднаж моя головонька в тім краю.

Ой зацвили фіялочки в неділю,
А деж ся я, сирітонька, подію?
Пішлабим я до сестроньки — не маю,
Біднаж моя головонька в тім краю.

Ой зацвили фіялочки в неділю,
А деж ся я, сирітонька, подію?
Ой піду я до милого — бо маю,
Веселая головонька в тім краю.*)

II.

(Дівчата, як при гагілці I-ій):

Посаджу я грушечку, грушечку,
Гай, буде гай.
Нічко моя темная, зоро моя ясная,
Дай, Боже, дай.

Уже моя грушечка, грушечка, тай ся [приняла,
Гай, буде гай.
Нічко моя темная, зоро моя ясная,
Дай, Боже, дай.

Уже моя грушечка, грушечка, [листє пустила,
Гай, буде гай.
Нічко моя темная, зоро моя ясная,
Дай, Боже, дай.

Уже моя грушечка, грушечка, [цьвіти видала,
Гай, буде гай.
Нічко моя темная, зоро моя ясная,
Дай, Боже, дай.

Уже моя грушечка, грушечка, зродила,
Гай, буде гай.
Нічко моя темная, зоро моя ясная,
Дай, Боже, дай.

III.

Ой ти сива зазуленько,
закуйже нам так миленько,
Якись тогди закувала,
як паньщина дякувала.
Тепер нам гагілка мила,
вже ся паньщина вступила,
Уже тії пішли в кути,
що носили на нас прути.

Тепер ходять і нас просять,
Та за нами гроші носять.
А ми гроші тай возьмемо,
Як не хочем, не підемо.

IV.

Біднаж моя головонька,
Нещаслива годинонька.
Щож я собі наробила,
Шом Коструба не злюбила.
Приїдь, приїдь Кострубоньку,
Станем, станем до шлюбоньку:
А в неділю, пораненьку,
На білому каміненьку.

V.

На поповім перелазі пси брехають
Вийди, вийди, пані матко,
щось продають.
Там продає Олексиха*) дочку свою.
Вийшла, вийшла, Миколиха*),
купіть мою.
Ми вашої не хочемо, бо лінива:
Штири ночи горшки мочить,
пятий мила.

(Так сьпівають кільком дівчатам, уживаючи імен їх материй).

VI.

(Дівчата стають в два ряди напроти себе).

Перший ряд:
Чом ти, Галю не танцюєш, Галю, Галю?

Другий ряд:
Бо не маю черевичків, кавалєру.

Перший ряд:
А я тобі справлю, справлю, Галю, Галю!

Другий ряд:
А я тобі подзінькую, кавалєру.

Перший ряд:
Чом ти, Галю не танцюєш, Галю, Галю?

Другий ряд:
Бо не маю сукеночки, кавалєру.

Перший ряд:
А я тобі справлю, справлю, Галю, Галю!

Другий ряд:
А я тобі подзінькую, кавалєру.

Перший ряд:
Чем ти Галю не танцюєш, Галю, Галю?

Другий ряд:
Бо не маю кафтаника, кавалєру.

Перший ряд:
А я тобі справлю, справлю, Галю, Галю!

Другий ряд:
А я тобі подзінькую, кавалєру.

(Галя може ще скаржитись, що не має „шнурівочки, рукавичок“, і т. д. і т. д.

VII.

Перший ряд:
Ти мій миленький, чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Чи ти коника не маєш?

Другий ряд:
Маю оден, маю два: воронії обидва,
Та не маю охотоньки,
Тай до тебе сиротоньки!

Перший ряд:
Ти мій миленький, чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Чи ти черевичків не маєш?

Другий ряд:
Маю пару, маю дві, шнуровані обидві,
Та не маю охотоньки,
Тай до тебе сиротоньки!

Перший ряд:
Ти мій миленький, чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Чи ти чобіточків не маєш?

Другий ряд:
Маю пару, маю дві, ґлянцовані обидві,
Та не маю охотоньки,
Тай до тебе сиротоньки!

Перший ряд:
Ти мій миленький, чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Чи ти капелюха не маєш?

Другий ряд:
Маю оден, маю два: фільцовії обидва,
Та не маю охотоньки,
Тай до тебе сиротоньки!

Перший ряд:
Ти мій миленький, чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Чи ти камізельки не маєш?

Другий ряд:
Маю одну, маю дві: дорогії обидві,
Та не маю охотоньки,
Тай до тебе сиротоньки!

Перший ряд:
Ти мій миленький, чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Чи ти краваточки не маєш?

Другий ряд:
Маю одну, маю дві, шовкові обидві,
Та не маю охотоньки,
Тай до тебе сиротоньки!

(Дальше можна запитувати ріжно, н. пр.: про ковнірик, рукавички і т. д.)

VIII.

Перший ряд:
Як ти хочеш дівчинонько,
щоб тебе любити,
щоб тебе любити,
Мости кладку через річку,
до тебе ходити,
до тебе ходити.
Мости кладку, через річку,
з дощичок соснових,
з дощичок соснових,
Щоб я собі не замочив
чобіток коштовних,
чобіток коштовних

Другий ряд:
Не буду я кладки класти,
я не жадна пані,
я не жадна пані,
Ой буду я в сьвіті жити,
без твого коханя,
без твого коханя.

IX.

(Дівчата чіпають ся за руки і йдуть за проводом 1-ої „кривого танцю“ сьпіваючи):

Ой ти зазуленько дібрівна, дібрівна,
Та не куй рано в дуброві, в дуброві,
А вода по каменю, а вода по білому
стиха йде, стиха йде. (2)

А у неділеньку тай з рана, тай з рана,
Як ще зазуленька кувала, кувала,
А вода по каменю, а вода по білому
стиха йде, стиха йде. (2)

Стала дубровонька горіти, горіти,
Стали парубочки гасити, гасити,
А вода по каменю, а вода по білому
стиха йде, стиха йде. (2)

Шапочками воду носити, носити,
А вода по каменю, а вода по білому
стиха йде, стиха йде. (2)

X.

(Дівчата, держачись за руки, стають в коло; одна дівчина (Іванчик) в середині кола робить після такту усе те, що їй другі сьпівом приказують):

Іванчику, білоданчику,
поплинь, поплинь по Дунайчику.
(Іванчик стоїть або кладе ся до пливаня).
Розчеши косу росу
(Пригладжує в 4-ох темпах волосє).
І чорненькії брівці.
(Пригладжує в 4 ох тактах брови).
Возьми ся за підбоки, (Бере ся за підбоки)
Покажи свої скоки, (Підскакує 4 рази)
Возьми ся за підвишки, (Бере ся попід пахи)
Шукай си товаришки, (Обертає ся докола 1)
Вибирай собі другу (Вибирає споміж дівчат
З калинового лугу! [товаришку)
Котру схоч, то підскоч!
(Підскакує до вибраної).

(Тепер (після звичаю) або стоять в середині і виконують рухи і т. д. обі дівчата, або перша йде на місце, а друга лишає ся сама, доки знов не вибере на своє місце „товаришки“. Так повтаряє ся кілька разів).

Тут додаємо ще дві гагілки, записані Ст. Сапруном, а оголошені в „Зорі“ з 13-го цьвітня 1880 р. (число 7).

I.

Станьте, не лежіте, город городіте —
Ой дим, дим, лад, ладом, город [городіте!
Город городіте, тернинов терніте —
Ой дим, дим, лад, ладом, тернинов [терніте!
Тернинов терніте, хлопську красу [сійте —
Ой дим, дим, лад, ладом, хлопську [красу сійте!
Жеби не влетіла старая совище,
Жеби не вхопила та хлопської краси:
Бо хлопськая краса, як на ...... роса,
В мази намочена, в діхти виправлена,
На болоті прана, на вітрі сушена,
На скірі тачана, в онучку завинена,
Під кобицю схована, каменем [приложена,
Каменем приложена, патичком [замкнена —
Ой дим, дим, лад, ладом, патичком [замкнена!

Станьте не лежіте, город городіте —
Ой дим, дим, лад, ладом, город [городіте!
Город городіте, вишнину садіте —
Ой дим, дим, лад, ладом, вишнину [садіте!
Вишнину садіте, дівоцьку красу [сійте —
Ой дим, дим, лад, ладом, дівоцьку [красу сійте!
Жеби не влетіла сива зазуленька,
Жеби не вхопила дівоцької краси:
Бо дівоцька краса, як літная роса,
В пиві намочена, в меді виправлена,
На Дунаю прана, на сонци сушена,
На столі тачана, в китай завинена,
До скрині схована, ключиком [замкнена —
Ой дим, дим, лад, ладом, ключиком [замкнена!

(При тій гагілці стоять дівчата в купі без порядку, ріджє в колі; сьпівають звичайно тогди, коли хлопці бездільно лежать на мураві, або коли дівчатам добре докучать. Рідко коли лучає ся, щоби тую гагілку цілу пересьпівали, бо як тілько зачнуть сьпівати, хлопці їх розганяють. За кождим стихом повтаряє ся: „Ой дим, дим, лад, ладом“ — як то в початкових стихах сеї гагілки наведено.)

II.

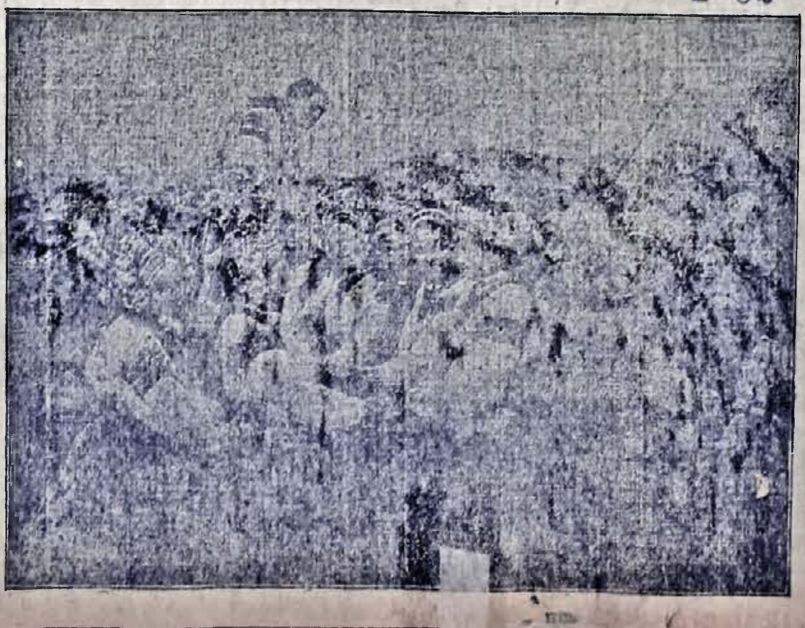
Бура сосонька горіла, горіла;
Під нев ми дівонька сиділа, сиділа,
Решітцем водицю носила, носила,
Та буру сосоньку гасила, гасила.
Кілько в тім решеті водиці, водиці,
Тілько в хлопоньках правдиці, [правдиці.

Бура сосонька горіла, горіла;
Під нев ми дівонька сиділа, сиділа,
Дзбаночком водицю носила, носила,
Та буру сосоньку гасила, гасила.
Кілько в тім дзбаночку водиці, водиці,
Тілько в дівоньках правдиці, правдиці.

(При співаню тої пісні йдуть дівчата „кривого кола“.)

*) Отсе закінчене добрано з подібної [illegible] Ст. Сапруном, а оголоше[ної в] [illegible] в 13. цьвітня 1880 р.

*) Або яка-тая инша жінка.

ДОПИСЬ.

З Бруклина, Н. Й.

Хвальна Редакціє!

Просимо помістити отсих пару слів про нас, сплячих до тепер Русинів.

До сего часу ніхто про нас не знав. Жилисьмо з дня на день, працювалисьмо тяжко, та зовсім не зважалисьмо на нашу будучність. Доперва перед трьома місяцями заложилисьмо в Бруклині Товариство під назвою „В Єдности Сила“, котре має сими днями стати новим відділом Руського Народного Союза. Молоде товариство до сего часу дуже красно розвиває ся: числить до 75 членів, молодих мущин і дівчат. Члени пізнали благодать всякого товариства, і сходять ся точно на мітінґи, котрі відбувають ся в гали під ч. 166 McKibben Str., в Бруклині.

Дня 28 марця наспіла до нашого Тов. сумна вість з Jersey City, N. J. Вичиталисьмо іменно в „Свободі“, числі 14-ім, що Василь Казюка, з Токів, зі Збаращини, прибувший щойно з краю, загостив до своїх знакомих в Джерзи Сіти. Знакомі, не маючи місця переночувати його, завели його до готелю на нічліг. Тут він відпочив, але на віки, вдусивши ся ґазом. Та страшна вість тронула товаришів і товаришок до глубини серця, і ось зійшлись ми на мітінґ д. 2 цьвітня, та порішилисьмо зібрати для бідної вдови і її дитинки хотяй малу запомогу. По недовгім розговорі зложено 39 дол. і 70 центів. Сю запомогу зложили слідуючі: Тов. „В Єдности Сила“ дарувало з каси 5 дол. По одному долярови: Я. Воляник, М. Безкоровайний, І. Литвин, П. Парніцький, А. Поліщук, В. Костецький, Т. Яворський, С. Бемко, А. Гунька, Т. Яворський, В. Виполіт, М. Сало, А. Борецька, В. Кардашевський, Н. Тучайська, А. Ґела; Ярина Шиманська 2 дол.; по 50 центів: А. Шостак, А. Виполіт, І. Шиманський, М. Парніцький, І. Ратушний, І. Євтух, Д. Троньґер, В. Безкоровайна, М. Репеха, А. Литвин, Т. Гунька, А. Турта, Д. Турта, Т. Рубін, І. Сосніцький, А. Євтух, П. Гаврилів, І Литвин, К. Штойко, П. Флінта, Я. Виполіт, К. Гасай, Р. Литвин, П. Жунь, Я. Виполіт, Р. Тарнопольський, Й. Литвин, В. Балешта, Н. Крисовата; Зофія Ґура 45 центів; по 25 центів: М. Парніцька, Я. Безкоровайний, А. Решітник, Я. Романюк, Ф. Ґура. Сею малою лептою не згасимо жалю жени, дитинки і родичів покійника, однаково хотілисьмо їм показати, що наші серця рівнож співчувають їхній недолі.

Повисший випадок повинен бути для нас наукою, як маєм поступати, коли приїдемо в ту заморську і долярову країну: передовсім потреба нам приступити до орґанізації. Кінчу ту коротку а сумну допись, складаючи в імени вдови, Анни Казюка, всім жертводателям сердечну подяку.

Яків Воляник.

Військові справи.

Як відомо, межи переселенцями нашими, себто еміґрантами, знаходить ся в Америці много таких, котрі виїхали до Америки перед сповненєм своїх військових обовязків а тепер бажали би вернути назад до рідного краю, однак з огляду на те, що чекає їх кара, позістають дальше в Америці. Суть рівнож такі, котрі як раз в сім році мають ставити ся до бранки, однак по якімсь доперва часі хотіли би вернути до Галичини, та відбути свій обовязок військовий. В обох случаях суть певні улекшеня, особливо для тих, що доперва мають ставити ся до бранки. Іменно такі, котрі мають ставити ся до бранки, можуть дістати урльоп на рік і два роки, почім, вернувши до рідного краю, відбувають службу.

Очевидно, що такі справи рішає намісництво в Галичині, длятого треба таку справу віддати комусь в Галичині, щоби не тілько все зробив, але і постарав ся о користне полагодженє справи. Щоби однак інтересованим прийти в поміч і улекшити поворот до Галичини, прошу удати ся письменно до підписаного, при чім треба рівночасно прислати оден долляр за інформацію.

В письмі треба подати: Імя і назвиско — місцевість, повіт і рік уродженя — чи родичі позістають в Галичині, їх місцевість і почта, очевидно імя і назвиско родичів — чи виеміґровали за позволенєм староства, чи ні — подати докладну свою теперішну адресу, подати докладно місцевість, де єсть найблизший консулят австрійський.

Адреса: Австрія, Львів. Іван Бачинський ц. і к. капітан в пенсії, ул. Руська, 2.

Всі [illegible]риканські руські газети прошу [illegible] [illegible]

„SWOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Application for transfer of Second Class privilege from New York, N. Y. to Jersey City, N. J. filed at Jersey City, N. J. Post Office March 30, 1911.

„СВОБОДА"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 496.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Поклик.

Перебував в Америці, тут в Чікаґо, оден чоловік, родом з Галичини. Нічим не журив ся, бо був здоров, тай мав яку-таку працю. Коли я спімнув йому, намовляючи, щоби зістав членом Р. Н. Союза, він не хотів й слухати. Казав, що за рік думає вертати до рідного краю, тай тому не потребує до „якогось там Союза" належати. — По якімсь часї однак дав намовити ся тай став членом Р. Н. Союза на пів посмертного (500 дол.).

Як гадаєте, дорогий брате тай сестро, чи той чоловік вернув до свого рідного краю за рік, так, як він заздно говорив? Ой, ні! Він прочував, що за рік буде вертати, тілько одного не знав: де? Будучи членом Р. Н. Союза всего тілько оден рік, „вернув" але не до рідного краю, лиш до вічности. Занятий при роботі, впав з 10 поверха, забиваючись на місци. Лишив свою жену вдовою, тай двоє діточок бідними сиротами, без доларів, без нічого. Бідна вдова з своїми маленькими сиротами булиб мусїли терпіти крайну нужду, єслиб небіщик не був належав до Р. Н. Союза. Бо сей Р. Н. Союз, виплачуючи 500 дол. посмертної запомоги вдові, запобіг всему лихови. Страта вдови і сиріт хоч в части злагіднїла. А чому? Бо страшною смертю погибший, був членом Р. Н. Союза.

Подаючи той сумний факт до відома наших земляків, звертаю на нього увагу передовсїм всїх тих байдужних, що не належать до нїякої орґанізації, а живуть собі безжурно на тім божім сьвіті, тай ще глузують собі нераз з братства тай „Союза". Коли комусь з таких згадаєш про вступленє до орґанізації, то оден каже, що він самотний, тай по смерти не потрібно йому жадної запомоги; другий говорить, що має богато зложеної готівки, тому то по його смерти жінка тай діти будуть мати з чого жити; третий каже, що не думає лишати своїм дітям жадного маєтку, бо він від свого батька також нічого не дістав; а иньший знов каже: най мої дїти так працюють, як я, то будуть я... жити; деякий ще говорить, що не ... вступати до Союза тому, бо з... ік буде вертати до рідного краю. А чи в повисше наведенім випадку вернув небіщик до рідного краю? От, кілько то наші люде мають ріжнородних викрутів, щоб лиш покрити свою лїнь тай байдужність! Чоловіче! гадаєш, що ошукуєш других, а тимчасом ошукуєш сам себе, ошукуєш свою жінку тай свої діточки.

Не дай Боже якоїсь довшої недуги, якого нещасливого випадку, або смерти, що тоді зробиш? Як маєш які такі гроші, то їх заберуть лїкарі, а як ще лишать ся які центи, то їх з родиною спотребуєш на житє. А зрештою, чи ти, чоловіче, зробив з Господом Богом який контракт? Чи ти знаєш, яка тебе доля ожидає за день, за два? Не дай Боже твоєї смерти, то чи твоя жена тай діточки не будуть плакати, тай нарікати на тебе за твою недбайливість про них? Уважай; не такі є на сьвіті богаті люде, як ти, а предінь вони обезпечують себе на випадок смерти і недуги. Гей, байдужні Русини і Русинки. Не грайте ся з огнем! Не будьте самі собі, тай Вашим родинам ворогами, бо тяжко може пімститись Ваша байдужність на Вас самих тай на Ваших родинах. Вступайте як найчисленнїйше в члени Р. Н. Союза і то зараз. Не відтягайте з дня на день, бо не знаєте що жде Вас завтра. Наш Р. Н. Союз виплатить Вашим родинам 1000 дол. на ціле, а 500 дол. на пів посмертного і инші запомоги за скалїченя після статута.

Наприкінци також слівце і до Вас, Вп. п. місцеві орґанізатори. Ануж з надходячою весною возьміть ся до праці! Ідіть поміж наших братів-чорноробів та втягайте їх до нашої так красної, щиро-руської орґанізації. Витолкуйте їм, представте ціль орґанізації, обясніть нашому Русинови, чим є Руський Народний Союз, а певно, що та весна, той наступаючий май, принесе нам сотки, тисячі членів; а наш Р. Н. Союз як цвите, так розцвитесь ще гарнїйше.

При нагоді желаю всїм Вп. п. місцевим орґанізаторам, як і їх родинам веселих і щасливих сьвят: „Христос Воскрес!"

З глубоким поважанєм
Ілія Моранець,
головний орґанізатор Р. Н. С.

Книжки надіслані до редакції.

Запорожець, календар для народа на рік звичайний 1911. Уложили Д-р. К. Трильовський і Іван Чупрей. Коломия, 1910 року. Друковано в друкарни А. В. Кисілевського і С-ки в Коломиї накладом Д-ра Кирила Трильовського. Сторін 208 (окрім карток з оповіщенями). Зміст Календара: Календар ловецький. — Часть календарська і записник. — Почтові приписи. — Ф. Мисько: Герої. — Ос. Турянський: Курка. — В. Палятинський: Січові грішники. — Я. Щоголів: Запорожець над конем. — І. Панталаха: Хлопський гаразд. — О. Маковей: Молох. — Програма у. р. радик. партії. — О. Олесь: Куйте мечі. — І. Франко: Казка про Добробит. — Др. К. Трильовський: Про партію і партійну солїдарність. — О. Олесь: Ми не кинемо зброї. — З церковної історії. — Що то таке клерикалїзм. — Памятай приказані пости постити (з образком). — О. Турянський: Ей, коб мене були вчили. — Новобранцї, Чуйно! — Про відпусти. — Ал. Ульрайх: Благородний злочинець. — Кроваві розрухи на львівськім університетї. — II. Капельгородський: Похоронний сьпів. — Франціско Феррер. — Кров. — Л. Селянський: Наш меч і клич. Засьпіваймо пісні. — Д. Макогон: Січові пісні: Яке то сонце, Гей у Січ, Гей хлопці-молодці, Стань, стань, стань, Ой ходила дівчинонька. — І. Франко: Який то вітер. — Розкази до вправ Січий і січові сиґнали. — Вправи вільні (з образками). — Д-р. Л. Цар (з портретом). — Соколи а Січи. — В. Лебедова: В гору прапор. Січове поздоровленє. — Січовий устрій. — Москаль і 12 неживих попів. — Добрий примір для нас. — Зарада проти лїцітацій селяньсьих господарств. — Промова посла Д-ра К. Трильовського. — Мельдунок перед батюшком з обр. — Які читальні засновати.

В тексті находить ся кільканайцять ріжнородн...

В читальні

— Слухайте, люди, — мовив сьвященик — я оповім вам одну цікаву леґенду...

— А що то таке леґенда? — запитав хтось з гурту.

— Леґенда, то така казка, що має якийсь релігійний підклад. Говорить ся у нас часто всїлякі видумані оповіданя прим. про Ісуса Христа і Його апостолів, про Матїр Божу, про подорожі і пригоди деяких сьвятих або й самого Бога, і т. п. річи. Усї такі казки, се власне леґенди. Я розкажу вам сегодня леґенду за Антона Танського. Послухайте!

Давно се дїяло ся, єще як гетьмани управляли Україною; жив тоді славний лицар, вельможний пан, полковник Антін Танський. Богато було у него людий і достатку; богато земель, сіл і хуторів подарував йому був цар Петро; богато накупив також сам Танський, взявши за женою, Палїївною, посагу дві скринї польського золота і срібла, а єще більше відняв він силою від убогих козаків і посполитих.

Знали і поважали Танського на Руси і в Польщі; про його щедрість і прихильність до віри православної ходила чутка і по далеких землях турецьких, де ворог Христа мордував християнина.

Часто відти, з обителий сербських і болгарських, а найбільше з Атонської Гори, приїздили до нас на Русь черцї, і ніколи не вертали до дому без богатих дарів. Щедро наділяв побожний Русин своїх безталанних братів. Не жалував і Танський гроший і подарунків на Атонську Гору; імя його поминалось там межи „строїтелями і благотворителями храма на Сьвятій Горі".

Раз якось велике лихо постигло Атонську обитель. Ватага проклятих бісурманів поруйнувала церкви, пообдирала ризи з ікон і забрала церковні скарби. Черцї поховались по горах та байраках, а як відійшли вороги, зібрались вони на руїнах плакати і заводити.

„Не журіть ся, дїти!" почав сивий як голуб ігумен: „розпука — великий гріх! Се нам за наші гріхи послав Господь; не плачте, бо єще живуть на Руси Божі души: вони помилують нас і може — єсли Божа милість — знов в славу Його відправляти будем службу на нашій Сьвятій Горі". Поблагословив він трох черців і післав їх на Україну.

Стискалось серце земляків наших, слухаючи оповіданя черців. Остатнїй шелюг давала їм бідна вдова; повною жменею сипав вельможний пан золото в черначі калити; церкви і монастирі давали свої сосуди; Антін Танський подарував чвертку червінців. У него переховували монахи зібрані скарби і знов розходили ся, щоб зібрати єще більше. Дивував ся немало Танський, дивлячи ся на тоє золото. „Всї мої достатки", думав він, „не винесуть стілько". Завпсть і скнирство дерли його за серце... Аж от привезли черцї і остатнї гроші, щоб зібрати все до купи і вранці рушити за границю. Підійшов Танський під благословенє і привитав їх, як дорогих гостий.

Настала ніч. Позасипляли черцї, а Танський не спить: ходить і ходить по сьвітлиці і думає тяжку думу. Перед сьвітом кличе він до себе слуг своїх, братів Петра і Семена Недовірків і Матвія Скарбовського.

„Здорові були, вірні мої слуги!" озвав ся до них пан Танський, та додав якби не своїм голосом: „Вранції поїдете в слїд за черцями; велика буря на Днїпрі, певно потоплять ся; дивіть ся, щоби були цїлї їх гроші. Будемо за їх души молити ся, а гроші віддасьте менї!"

Знає Танський, кому казати такі річи. Обидва братя — перехрещені Татари, а Скарбовський — недоляшок: служив він колись у гетьмана Потоцького, як той ходив під Хвастів; вкрав у него гроші, втїк до гетьмана Палїя і переказав йому, де стоять польські війська. Несподївано напав на них Палїй і вирубав їх в пень, а Скарбовського зіставив при собі.

— Добре, пане! — відказали слуги.

„Як буде все гаразд", каже Танський: „зроблю вас сотниками і кождому подарую по одному хутору".

— Добре, пане!

Поїхали вранцї черцї, поїхали з ними і кати їх; дігнали їх коло Днїпра, повязали їм руки і кинули з високого берега в воду; відтак забрали гроші і привезли до Танського. Справдив Танський своє слово: зробив їх сотниками, подарував маєтности, але заким на тих маєтностях осїли, стяв їм голови в поході, нібито за зраду.

Думав Танський, що й не дізнають ся люди, де добув він таку силу гроший; однак Бог не допустив. Потонули два черцї, а третий був чоловік великої сили; порвав шнури і переплив Днїпер. Довго без гроший і хлїба блукав він по чужих землях, поки дійшов до Атонської Гори і розказав, як що було.

Сам ігумен поїхав на Україну. Приїздить до Танського, та й почав на самоті корити його: „Душогубче! занапастив ти души християнські, пролляв кров неповинну, окрав церкву Божу. Покай ся єще, поки час! Віддай ті гроші, що забрав, тай іди служити Богу — може Бог єще помилує тебе!"

„Які гроші?" питає Танський: „відчепи ся, божевільний старче!"

Тяжко заплакав старий ігумен, — бачить він, що дїявол опанував душею Танського: „Віддай хоч половину, коли не хочеш покаяти ся. Віддай хоч сосуди церковні!"

„Не дам тобі нічого, бо нема у мене ні гроший, ні сосудів ваших", відказав Танський.

Перехрестив ся старий ігумен і відійшов. Став на високій могилї і принародно наложив на Танського таку клятву: — „За тоє, що Антін Танський занапастив неповинні души, затаїв церковні гроші, земля його не прийме; добро його, придбане неправдою, счезне яко віск від лиця огня, і рід його нінащо зведе ся!"

Сумно стало людям, як почули тії слова. Один тілько Танський не дає їм віри; він пє, бенкетує і дере людий єще гірше. Так і умер, не покаявши ся.

Поховали його сини. Єще не успіли і добром подїлити ся, як щось страшного почало дїяти ся. Тілько що зайде сонце і трохи притемніє, як з домовини вилазить старий полковник: борода по пояс, очи палають пекольним огнем, з рота поломінь виходить, права рука на серци, в лївій пернач (рід булави) держить, і ходить так, аж доки півні не засьпівають, — а тогди застогне тяжко, що аж волос в гору пне ся, і знов лягає в домовину.

Думали-гадали, що їм робити, — видять, що правду казав пророк-ігумен. Позвали Печерського архимандрита, розкопали могилу — аж лежить старий Танський, неначе живий, тілько борода відросла і нігті повиростали. Взяли сини молити ся, архимандрит прочитав також молитву і положив заклятє, щоби не виходив більше з домовини.

І тепер старі люди показують ту могилу, де прокляв Танського ігумен; та часом, о північи, щось страшно-страшно застогне під землею, мов терпить невисказані муки...

Жертви на приватну українську ґімназію в Рогатині.

В числї 13-ім оголошено $62.60
Підписаний нисше комітет зібрав:
о. Николай Підгорецький в церкві сьв. Юрія, в Нюйорку $60.03
Іван Лялька з Рогатина зібрав:
На весїлю у С. Вісньовецького 1.35
На крест. у Дмитра Смеркла в Рогатина зложили:
о. Ник. Підгорецький 2.00; по 1.00 зложили: Михайло Новак, Стефан Лялька, Мих. Костишин, В. Цаповський; по 50 цнт. зложили: Василь Якимів, Волод. Романків, С. Чопек, Вас. Костишин. Юстина Нахай, Мих. Цаповський, Катар. Смеркло, Марія Даниляшин, Ів. Мець; по 25 цнт. зложили: Петро Болюх, Лев Скарбівський, Олекса Сивий, Стах Вісньовецький. Разом - - - 11.50
Бр. сьв. Юрія в Jamaica, на руки Якова Притики - - 25.00
Опісля зложили:
по $2.00: Кат. Бартошек і Михаіл Лїбер; Юлія Олейківна 1.50; Параня Завійська 50 цнт. Разом - - 6.00
Разом - - - - - $166.48
З того вислано - - - - 103.88

Сю суму підписаний комітет вислав дня 11-го с. м. на руки Всч. о. Павла Кудрика, пароха в Рогатині, почтою 503 кор. 19 гел. (числа почтових посьвідок 176872 і 176873). За сї щирі жертви складає жертвователям подяку місцевий Комітет нюйорський:

о. Ник. Підгорецький,
Іван Лялька,
Яков Притика.

Остає до висланя - - - - $62.60

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ" в ГАЛИЧИНЇ.

Оголошено в ч. 12-ім . 118.30
д. К. Наконечний, з Olancha, Cal. 2.00
Разом . 120.30

ЖЕРТВИ НА ЧИТАЛЬНЯНИЙ ДІМ В СЕЛЇ ПЕНЯКАХ.

Оголошено в ч. 15-ім . . 22.15
В Вотербури, Конн. зложили отсї добр.: по 1 дол.: Д. Демянович і С. Фрицький; 50 цент.: І. Констанкевич; 30 цент.: Т. Барна; по 25 цент.: Г. Фавст, В. Демянович, Т. Дзямба, І. Барна, Т. Турчик, Ю. Барна, О. Маслїй, М. Павелчак, В. Кантор, А. Томащик, В. Розділський, Д. Сопчак, А. Попик, А. Чудак, О. Ксенич і Г. Бланар; 10 цент.: Д. Маслїй. — Разом . 6.90
д. К. Наконечний з Olancha, Cal. 1.00
Всего разом . 30.05

РІДНИЙ КРАЙ.

Чи носиш в серденьку, соколе, мій брате,
сю пісню, що ллєть ся гень далеко, гень:
в поході Воскреснім, при рідній церковці,
до схід сонця рано, в сей Воскресний День?

Чи чуєш сю пісню, гармонїйну, милу,
як вітрець далеко її звук несе,
і грають всї звони, з людом в перегони,
щоб дати сьвідоцтво: Христос Воскресе?

Чи згадуєш, брате, про рідну хатину,
де братя і сестри спільно, в дружинї
ділять ся так мирно воскресним сніданком
і нищечком плачуть: бо брат в чужині?

Не забувай, брате, на рідний край милий,
й згадай про родину, наколи прийде
воскресний день Пасхи на чужій землици...
Сьпівай пісню воскресну, а спасе тебе!

Г. Мандзїй.

Вісти з терену війни.

І опять, в більшим ще, як коли, заінтересованем увесь сьвіт звернув свої очи на мексиканско-американьску границю, на малесеньке майнерське місточко в Арізоні; опять виринуло загальне питане, чи події нинїшного або завтрішного дня не доведуть до вибуху війни між Мексиком а Злученими Державами. Надія, що мир поміж обома сими сусїдами дасть ся удержати, малїє з кождою новою телеґрамою, доносячою, що америк. жінки і діти падуть на власній території від мексиканських куль. Імено на самій границі від кількох днів шалїє кровава борба між повстанцями і мекс. державними військами довкола місточка Аґва Пріета, яке здобули повстанці в минувшу суботу. Війска Діяза старають ся сю важну стратеґічну позицію за всяку цїну відобрати. Однак повстанці з геройством ставлять чоло військам і машиновим гарматам. В одинайцять годинній битві в понедїлок стратили повстанці 20 людий та від 30 до 40 ранених, коли війска Діяза зістали відбиті зі стратою 200 людий. Перелетївші підчас битви через границю кулї ранили 7 Американців в маленькім місточку Douglas. Навіть в пару годин по битві все ще свистали мексиканські кулї вулицями місточка. Се викликало величезне обурене серед населеня і майор міста телеґрафічно візвав президента Тафта о поміч.

Битва між повстанцями а військами Діяза почала ся о год. пів до семої рано. Правильні війска вийшли з табору, положеного о пять миль на полудне від Аґва Пріета і довгою лїнією підступали під місто. Іх заміром було дійти аж до самої американської границі і вдарити з боку на повстанців. Заки однак вспіли перевести сей плян, напала на них кінниця повстанців. Її однак привитано мордерчим огнем і присилувано до відвороту. Правильні війска, остаючи під командою шурина Діяза, посували ся дальше. Повстанці, поховані за насипами, поритими на борзї довкола міста, припустили їх на віддеглість стрілу і привитали правдивим дощем карабінових куль. По перших сальвах мекс. війска заколихали ся. В скорі однак виповнили проріджені ряди резервами і скоро рушили в перед. Пятнайцять мінут видержали вбійчий огень повстанців, відповідаючи на нього густо з карабінів і машинових гармат; однак наконець мусїли цофнути ся зі значними стратами. Поранене і вбите Американців, на території Зл. Держав, кулями мексиканців, не стоїть одинцем в історії теперішного повстаня. Таке трафляє ся в виду битв на самій границі досить часто, і тому то сподїють ся, що Вашинґтон енерґічно запротестує проти того, тим більше, що на скріплене свого протесту має на границі яких двайцять кілька тисяч війска.

Два старцї.

Іде старець утомлений,
Голову схиляє;
Кругом него чисте поле,
Лиш вітер гуляє...
„Була колись сила віку молодого —
„Деж дїла ся доля тих літ?
„А нинї цурають ся люде старого —
„Яки-же невдячний той сьвіт!"
Не плач, не плач, бідний старче,
Що щастє заснуло:
Була сила і молодість,
Но працї не було!

От так наша Русь жебруща
Плаче, просить бідна,
А прохожі висьмівають:
„Хліба ти негідна!
„Були роки молодії —
„Чом не працювала?
„В твоїх руках була доля —
„Долю ти заспала!.."

Семен з Поділя.

ЖЕРТВИ НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТМОРЕЛЯНД КАВНТІ, ПА.

В числї 15-ім оголошено $66.27
З того вислано страйкуючим: в New Alexandria, Pa. на імя С. Маркевича $33.00; в Whitney, Pa. на імя урядників від. 35, $3.00; в Tranger, Pa. на імя урядників від. 25, $2.00; в Derry, Pa. на імя урядників від. 227, $2.00; Manor, Pa. на імя урядників від. 41, $9.50; Irwin, Pa. на імя урядників від. 80, $10.50; Jeannette, Pa. на імя урядників від. 207, $3.50.

Разом - - $63.50

Остає - - - - $2.77

Капітула, предс. Р. Н. С.

КАЛЄНДАР.

ЦЬВІТЕНЬ

н. ст.	Дни	Руські сьвята
20	Четвер	В. Ч. (Страст.)
21	Пятн.	Вел. Пятниця
22	Субота	Вел. Суб.
23	Недїля	**Воскр. Христ.**
24	Понед.	**Сьвітлий Понед.**
25	Вівтор.	**Сьвітлий Втор.**
26	Середа	Артемона

НОВИНКИ.

¶ Вп. п. секретарі місцевих відділів Р. Н. Союза найдуть в нинїшнім числї, на стороні 6-ій, в рубрицї „Рух в відділах Р. Н. Союза" оповістку, у якій просить ся, щоб інтересовані присилали оголошеня, призначені до до сеї рубрики, на час. Такі оголошеня мусять бути в редакції найдальше до понедїлка того тижня, якого мають бути печатані в часописи. Се є доконечне тому, позаяк форми часописи йдуть до друку у вівторок в полудне, і тому то всї оголошеня, наспівші до редакції хотяйби навіть у вівторок рано, не можуть бути углянені, позаяк в противнім разі мусїла-б часопись спізнити ся. Отсе є і причина, чому в числї 15-ім не поміщено оголошеня від. 117. братства сьв. о. Николая з Бофало і братства сьв. Ів. Крестителя з Порт Вовклей. Оголошеня сї наспіли уже тоді, коли форми часописи були зложені і віддані на машину. Тому то п. п. секретарі зволять на будуче ласкаво присилати в час оголошеня своїх братств, найлїпше який тиждень перед виходом дотичного числа часописи, а тим ощадять і нам і своїм відділам всяких непорозумінь та неприємностей.

¶ В місцевости Вест Нютон, Па. на днях відбули ся загальні збори місцевого товарисвва „Просьвіта". До виділу зістали вибрані: М. Максимюк, голова, Л. Сидоряк, заступ. голови, Дмитро Ворик, секр., П. Вадовський кас., С. Додівка, бібліотекар та Т. Соколовський і Д. Сорока заст. виділових. Ухвалено, що кождий член платить 1 дол. річної вкладки. З часописей порішено передплачувати „Письмо з Просьвіти", „Громадський Голос", „Місіонар" і „Душпастир"; рівнож порішено приступити в члени товариства „Просьвіта" у Львові.

¶ Голосоване над принятем цлової умови з Канадою наступить в тутешній Палатї Послів в сю пятницю. Конґрес, як лиш пень залагодить ся зі справою договору з Канадою, буде займати ся подїлом краю на нові дистрикти виборчі, відповідно до вислїду послїднього обчисленя населеня, та справою конституцій нових стейтів: Арізона і Ню Мексик.

¶ На памятник Тараса Шевченка в Київі, зібрали досї 80 тисяч карбованців (200 тисяч корон).

¶ Думські посли про Шевченка. Посли південних (українських) ґуберній: полтавської, київської та чернигівської запропонували були, щоби й російська дума взяла участь у сьвяткованю 50. роковин смерти Т. Шевченка. Проти сего виступили „праві" (чорносотенцї), бо як твердив Пуришкевич, Шевченко революціонер 60 рр. Його пісні, се заклик до повстаня. Він почував себе паном над панами, а йому як і всякому иншому можна всипати скілька „гарячих" відвівши до стайні. А Марков II. додав, що „Українцї вороги Росії, бо вони перші закричали про автономію та за наукою в рідній мові. Одним словом вони тільки й мріють про се, щоби відділити ся від Росії, а злучити ся з Польщею, та за жидівські гроші викликати революцію. А Шевченко віршомаз, яких сотні викидає тепер на книгарський ринок „русский народ". Він не Пушкин і не Лермонтов". В обороні Шевченка виступив полтавський посол, Пилипенко. Він зазначив, що Шевченко справдїшний поет з Божої ласки, а коли би житє поставило його в більш нормальні умови, то хто знає, чим би він міг був стати. Називати його віршомазом, се все одно, що звати соловія горобцем. Він не ритми плів, а складав пісні з народних слів. Він лірик народник, український Надзон. Сьпівець України, він не знав житя без неї. Він не вірив тим панам, котрі, як каже Пуришкевич, могли йому і його батькови всипати сто „горячих". А „истинно-русский" деп. Тимошкін замітив, що тепер підчас Шевченкового ювилею „истинно-русским" слїд підняти питанє про заборону його творів по бібліотеках, як революційних. Ось так поставили ся „народні заступники" державної Росії до вшанованя памяти найбільшого славянського народного поета.

¶ Реформа календаря в Сербії. Від кількох тижнів замічаєть ся в кругах східної церкви акція за реформою юліянського календаря. На остатнїм василїянськім соборі предложив сербський патріярх, Йоахим, внесенє, щоби скликати комісію фахових людий для розсліду обох календарів. Хоч проти сего внесеня повстала сильна опозиція, се внесенє таки перейшло. Комісія розслїдить оба календарі, також погляди сьвітських учених на реформу календаря й здасть відтак звіт соборови. Та заки питанє буде остаточно порішене, думає собор засягнути гадки всїх голов независимих греко-орієнтальних церков і хоче в сїй справі звернути ся до карловицького патріярха, до сербського митрополита, до чорногорського митрополита ти до митрополита Босни й Герцеґовини.

¶ Положенє учительства в російскії Україні ілюструє отсей факт: Учитель млачевської церк. школи грамоти в радомисльськім повітї, Андрій Карака, написав київському ґубернатору досить велику скаргу про своє тяжке житє, з якої варта подати до відома громадянства хоч один невеличкий уступ. А саме, сей учитель бере за свою працю в школї всього на-всього 50 рублїв на рік, але й сеї мізерії йому не доводить ся одержувати в свій час. За біжучий рік всї гроші 50 карб. давно вже збірщик одержав від громади і передав в мартиновецьку волость, одначе волость чогось їх не хоче виплачувати учителеви Змучений голодом, без копійки при душі, Карака 13 раз пішки ходив у волость за пенсією, але дармо, чотири рази ходив також пішки до м. Хабне на почту, щоб подати начальству скарги з приводу сього, що йому не видають пенсії, був чотири рази в Максимовичах у управителя школою, але й се не помогло; треба памятати, що від школи до Мартинович 24 верстов, до Максимовичів 8 і до Хабного 24 верстов. Карака вирахував, що він пішки пройшов 440 верстов, стративши на се 21 день, здоптав чобіт на 5 карб. і заплатив за папір і за марки на почті 1 руб. Коли, як говорить Карака, порахувати, як платять за проїзд на конях по 3 коп. від верстви і коня, то за 440 верств він загайнував 13 рубл. 20 коп., та за 21 день дороги 10 рублїв 50 коп., виходить, що се ходженє за пенсією коштує його 29 рублїв 70 коп.

¶ Початкова осьвіта в Італії. Італїйський парлямент тепер обмірковує законопроєкт про орґанізацію народньої осьвіти. Законопроєкт хоче досягти того, щоби вселюдна осьвіта істнувала в Італії в дійсности, а не тільки на папері, як се було досї. Про сучасну народню осьвіту в Італії теперішний премієр Люцаті ще торік висловив ся, що „з виїмком кількох великих міст безграмотність являєть ся головною пануючою силою в нашій країнї... Навіть у такій висококультурній частинї, як венеціянський край, число неграмотних подекуди доходить до 60—70 проц." У новім законопроєктї є одна точка, що перетворює місцеві початкові школи з громадських в державні. Поясненє до проєкту каже, що досї громади дуже недбало ставились до справи народньої осьвіти й що „нї одна громада не зробила для осьвіти більше того, до чого її примушував закон". Тепер, передаючи сї школи з рук громад до рук держави, уряд сподїває ся сим способом уратувати народню школу від впливу духовеньства й клерикальних елєментів, які досї мали дуже велику силу в школах і гальмували розвиток народньої осьвіти. Разом з тим є думка збільшити плату народним учителям. Само собою розуміється, що всї депутати, які нишком підтримують зносини з клерикалами, дуже незадоволені законопроєктом. Одначе після довгих суперечок парлямент висловив мінїстерству Люцаті повне довірє й більшістю 355 голосів проти 22 постановив перейти до постатейного обміркуваня.

¶ Жінка небіщика ґрафа Андрія Потоцького дістала аж 12 шинкарських концесій. Чи намісник Бобжинський хотїв тими концесіями показати вдячність за те, що покійний намісник зробив йому місце, чи хотїв вдові покійного вмити горівкою сльози по чоловіці? Мабуть одно і друге.

¶ Індіяни в Бразилії. Наші переселенці в Бразилії мають небезпечних сусїдів, диких Індіян, які нераз нападають на їх оселї. Індіяни належать до двох племен: Бутокудів і Корпадос. Перші з них є лагіднїйшої вдачі, другі більше дикуни. Оба племена жиють по лїсах, ведуть зі собою криваві бійки, а окремо нападають на оселї білих людей. Правительство заняло ся тепер тими дикими племенами, вишукує їх по лїсах і старає ся наклонити їх до сталого осїдку. Досї вдало ся наклонити ледви 27 родин до утвореня сталих осель.

¶ Стріляв револьвером до сьвящеників якийсь 70 лїтний старець рано, дня 21-го марта с. р. в церкві сьв. Петра в Римі. Не влучив одначе нїкого з сьвящеників, ранив лише одного поліційного аґента. Сей аґент арештував його. Арештований зветь ся Десанті. Зізнав, що походить з Істрії й від довшого часу живе в Римі. Не хотїв, каже, влучити одного сьвященика, але сьвящеників загалом, бо чує до них з молодих лїт ненависть за ударемнене шлюбу з дівчиною, котру любив. З сеї причини вбив він кількох свояків, що сему подружю стояли на перешкоді, за що засудили його були на 20 лїт тюрми. По виході з тюрми подорожував по ріжних краях, був в Америці. В серпнї 1910. р. прибув до Риму й шукав тут занятя як маляр. Від місяця не має працї. Здаєть ся, що Десанті нервово недужий. Дневники твердять, що він хотїв забити папу і в тїй цїли старав ся дістати в Ватиканї місце огородника. Коли йому се не повело ся, рішив ся забити сьвященика.

¶ Варварський самосуд на жінцї за подружну невірність. В Каляраші, в Румунії, тамошний богатий дїдич, Йонакі Ґеорґіяде, приловив свою 23 лїтну, гарну жінку, на горячім учинку, що вона зраджувала його з сусїдом дїдичом. В розяреню хопив ся він осьтакого варварського способу пімсти на жінцї за зраду: він запряг свою жінку до брички побіч коня і сївши в бричку, ганяв нею по цїлім селї, бючи притім нещасну жінку немилосердно батогом. За бричкою бігла з криком товпа мешканців села. Тяжко покалїчена та покровавлена впала вкінцї нещасна жінка без тями. Тут вмішала ся поліція і перевезла умираючу женщину до шпиталя. Проти Ґеорґеядея почато слїдство.

¶ Незвичайна довговічність. В околиці Ковна (на Литовщині) померла сими днями Варвара Вітоніс, що прожила 145 лїт. До самої смерти держала ся добре і заховала зір і слух.

¶ Жінки при працї. В Болгарії принято закон, який підписали всї посли, що від тепер до адвокатського і судового званя будуть допущені жінки. Поволи вийде се в звичай і в иньших краях, тих головно, де жінки за сим побивають ся.

¶ Жиди їдуть до Япану. Богато жидівських родин, переслїдуваних в Росії, вибирає ся до Япану. Жидівські переселенції думають в Япанї занимати ся торговлею.

¶ Кілько є Поляків? Після найновійших обчислень жиє на цїлім сьвіті 23 мілїонів 333 тисяч 713 Поляків. З сего на Австрію випадає 4 мілїони 864 тисяч 518, на Росію 11 мілїонів 423 тисяч 880 а решта на другі краї.

¶ Нюйорський мілїярдер, Астор визначив надгороду 10.000 долярів за виплеканє нового роду: мішанця поміж псом і медведем. Один подібний оказ вже находить ся в його посїданю. Звір сей є величезний, обдарований незвичайною інтелїґенцією. Оглядали його лїкарі і знатоки, та ствердили, що находять ся у сего звірати всї прикмети пса та медведя. Від часу, як професор Опнель проголосив свою теорію про штучне побільшуванє і творенє родів звірят на підставі своїх дослїдів з жабами, доведеними до 2-ох стіп височини, Астор надзвичайно запалив ся до подібних експериментів. Наколи буде мати нагоду дати сю першу надгороду, то тодї задумує визначити другу за виплеканє вола великанських розмірів.

¶ В місцевости Церето-Саніфа, в Італії стало ся чудо. На тамошнім цминтари найдено трупа епископа Содо в нетлїннім стані, без найменчих признак розкладу, мимо того, що його поховано 17 лїт тому. На місце удали ся найславнїйші лїкарі і професори, щоби справу розслїдити. Коло гробу снують ся товпи сфанатизованого народу і і їх запал є так великий, що уряд мусїв поставити на сторожи цїлий відділ поліції, щоби не допустити до лупаня трісок з домовини та віддираня кусників з одїжи помершого.

¶ В містї Бомбай, в британїйських Індіях, згоріло на вуголь 200 осіб підчас пожару величезної галї, в якій зібрали ся на забаву. В галї був всего лиш один вихід, тому то, наступивша паніка скінчила ся такою катастрофою.

¶ Кілько є на сьвітї мужчин а кілько женщин? Одна німецька часопись подає цікаві обчисленя мужчин і женщин в всїх частях сьвіта. В Портуґалії на 1000 мужчин є 1090 женщин, в Еспанії 1062, в Австрії 1069, в Шкоції 1058, в Данії 1053, в Швеції 1040, в Австралії 1044, в Швайцарії 1015, в Німеччинї 1032, в Ірляндії 1028, в Франції 1024. Правдивим „жіночим королївством" є невелика надморська місцевість Burnemut, де на 1000 мужчин припадає 1709 женщин. Коли приріст людий піде дальше в тім самім напрямі, як доси, то в Анґлії буде два рази більше женщин чим мужчин.

¶ Кілько людий в Австрії? Тимчасові вислїди спису населеня з 31-го грудня 1910 р. є такі: Всїх людей в Австрії було при кінци 1910 року 28 мілїонів 567 тисяч 898, се є: о 2 мілїони 417 тисяч 190 більше, як перед 10 роками. Всїх домів в Австрії є 3 мілїони 870 тисяч 958. В Галичині є майже 8 мілїонів людий, в Чехах 6 мілїонів 760 тисяч, в Босні 1 мілїон 845 тисяч.

¶ Одна з часописий завдала собі досить труду, і обчислила, скільки денно з'їдають европейські війська. Принявши, що число усїх европейських армій в часї мира виносить 3 мілїони жовнїрів, абчислено, що вони з'їдають денно: 45.000 сотнарів хлїба, 30.000 сотнарів мяса, 15.000 сотнарів консервів, 6.000 сотнарів рижу, 1.800 сотнарів солонини, 1.200 сотнарів соли, 1.680 сотн. цукру, 1.440 сотн. кави і 750.000 лїтрів вина. До сего треба дочислити ще доволї велику скількість бульби і ярини. Колиб так вибухнула загальна війна усїх держав Европи поміж собою, то один день прокормленя усїх військ коштував-би около 40 мілїонів долярів.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Управитель друкарні:
Константин Кирчів, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповнення сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово **ціле** або **половину** посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Нар[illegible]ного Союза [illegible]ці.

Ч. 1716 **КВІТ** $740·00

...на сімсот сорок долярів, котрі п. Дмитро Сосенко отримав як надзвичайну запомогу по браті Юліяні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Димитрій Сосенко.

Сьвідки:
Алекс. Валевський,
А. Гарматій.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 14.
Стефан Макара, предс.,
Григорій Копча, секр.

Ч. 1717 **КВІТ** $260·00

на двіста шістьдесять долярів, котрі Місцевий Уряд отримав на похоронні кошта по Юліяні Сосенко з Гол. Каси Рус. Нар. Союза в Америці.

Ст. Луіс, Мо. 13. марця 1911.

Сьвідки:
Алексій Валевський,
Антін Гананий.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 14.
Стефан Макара, предс.,
Григорий Копча, секр.

Ч. 1774 **КВІТ** $500.00

на пятьсот долярів, котрі п. Іван Флешер (опікун) отримавяк сирітську часть по Петрі Жинськім з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Олифант, Па. (дати нема) 1911.
Іван Флешер.

Сьвідки:
Міхал Варґа,
Назар Клапач.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в. Америці. Відділ 3.
А. Гавриляк, предс.,
С. Петрочко, секр.

Ч. 1780 **КВІТ** $1000·00

на тисяч долярів, котрі п. Варвара Антал отримала як посмертну запомогу по мужу Йосифі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Тейлор, Па. дня 7. цьвітня 1911.
Варвара Антал.

Сьвідки:
сьвящ. Мирон Волкай,
(другий підпис нечиткий).

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 3.
Михайло Дорунда, предс.,
Петро Роман, секр.

Ч. 1781 **КВІТ** $1000·00

на тисяч долярів, котрі п. Марія Рошко отримала як посмертну запомогу по мужу Василю з Голоовної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Алден Ста., Па. 9. цьвітня 1911.
Марія Рошко.

Сьвідки:
Юрко Гавриляк,
Митро Михалишин.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 75.
Прокіп Судик, предс.,
Андрей Звіряженський, секр.

Ч. 1784 **КВІТ** $400·00

на чотириста долярів, котрі п. Юрій Руяк отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Вест Сенека, Н. Й. 14. цьвітня 1911.
Юрий Руяк.

Сьвідки:
Петро Манько,
Андрей Манько.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 137.
Николай Мазурчак, предс.,
Іван Освайкус, секр.

Ч. 1785 **КВІТ** $400·00

на чотириста долярів, котрі п. Іван Мельник отримав як посмертну запомогу по жені Еві з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Ньюарк, Н. Дж. 20. цьвітня 1911.
Іван Мельник.

Сьвідки:
Павло Винар,
Йосиф Бельський.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 190.
Николай Даньчак, предс.,
[illegible]рій Гінда, секр.

Ч. 1789 **КВІТ** $200·00

на двіста долярів, котрі п. Іван Поливка отримав як надзвичайну запомогу за утрату ноги з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Дукезн, Па. (дати нема) 1911.
Іван Поливка.

Сьвідки:
Василь Березний,
Михайло Крапешак.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 268.
Іван Патрик, предс.,
Іван Грізо, секр.

Ч. 1790 **КВІТ** $200·00

на двіста долярів, котрі Петро Сисак отримав як надзвичайну запомогу за утрату руки з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Газлетон, Па., дня 11. цьвітня 1911.
Петро Сисак,

Сьвідки:
Франко Рапач,
Стефан Гаврила.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 185.
Йосиф Стець, предс.,
Петро Семуте, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітінґів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнійше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усі оголошеня, які прийдуть до редакції пізнійше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ. бр. сьв. о. Ник., від. 4 подає до відома, що теперішна адреса секретаря відділу звучить: Harry Pidlypczak, 138 Morris str., Jersey City, N. J. — Гр. Підлипчак, секр.

МИКИСРАКС, ПА. Тов. Запор. Січ, від. 263 повідомляє, що мітінґ відбуде ся в суботу, дня 22-го цьвітня, в церковній гали о 3-ій год. по пол. — Ів. Федоренко, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Братство сьв. Йосафата, від. 217, подає до загальної відомости, що мітінґи відбувають ся що третю неділю по першім, в руській гали, коло церкви. На мітінґ має явити ся кождий член безусловно. Єсли не буде на мітінґу, і не повідомить предсідателя або секретаря, буде виключений з братства і Р. Н. Союза. — Іван Пастущин, предс., Никола Кучмій, кас., Василь Лущишин, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Братство сьв. Івана Крестителя, відділ 96 повідомляє усіх членів, що братський мітінґ перелолжено з дня 23-го цьвітня на день 30-го цьвітня по причині припадаючого сьвята Воскресенія. — В. Коропей, предс., Іван Пастирнак, кас., Іван Лапіцький, секр.

Пошукування.

Де є моя сестра, Анна Подоляк, родом з Согорова Горішного? — Mich. Podolak, Box 257, Boswel, Pa.

Де суть мої сестри: Александра і Юстина Зарічні? Обі замужні, родом з Шалів, повіт Збараж, Галичина. Хтоби про них знав, або вони самі, прошу написати на адресу: Сильвестер Зарічний, Northampton, Pa.

Хтоб з Русинів

хотів віддати на виховане добрим людям хлопчика або дівчинку, не молодших як 7 а не старших як 10 літ? За добру опіку, виховане і науку щира порука. M. Turlak, Bremond, Texas.

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
руський характеризатор

випожичає ріжні українські і иньші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення принимає що найменше на 8 днів перед представленєм.

641 E. 11-th St., 2nd floor, New York.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1911.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	13	30
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	4	35
4	Jersey City, N. J.	6	93
5	Mt. Carmel, Pa.	2	75
6	Brownsville, Pa.		15
7	McAdoo, Pa	10	80
8	Elmira, N. Y.	4	00
9	St. Clair, Pa	5	66
10	Ansonia, Conn.	7	50
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y	1	50
14	St. Louis, Mo.	6	35
16	Lansdford, Pa	7	15
18	Seymour, Conn.	2	65
20	Jessup, Pa	2	00
21	Mayfield, Pa		50
23	Homestead, Pa.	—	—
24	Shamokin, Pa		48
25	Trauger, Pa		75
26	Belle Vernon, Pa		75
27	Glen Lyon, Pa	10	70
28	Mahanoy Plane, Pa.	3	25
29	Rhone, Pa	6	15
30	Breaslau, Pa.	3	35
33	Northampton, Pa	34	90
35	Whitney, Pa		75
36	Scottdale, Pa	4	55
37	Chisholm, Minn.	2	25
38	Auburn, N. Y.	3	25
39	Syracuse, N. Y.	2	50
40	Edwardsville, Pa.	4	50
42	Passaic, N. J.	5	40
43	Simpson, Pa	3	25
45	Philadelphia, Pa.		75
46	Plymouth, Pa	12	25
47	Ambridge, Pa.		25
48	McKeesport, Pa	5	00
53	Pittsburg, Pa	14	00
55	Carnegie, Pa	6	25
58	Ramey, Pa	2	15
59	Leisenring, Pa	7	20
60	Baltimore, Md.	1	15
61	Dunlo, Pa	2	50
63	Ford City, Pa	2	00
65	Elizabeth, N. J.	3	00
66	New York, N. Y.	2	00
67	Butler, Pa.		75
68	Ansonia, Conn.	1	35
70	Jersey City, N. J.	5	50
72	Alden Sta., Pa	16	65
73	Providence, R. I.		50
76	Newark, N. J.	—	—
78	Minersville, Pa.	2	50
81	Baltimore, Md.		90
82	NewAlexandriaPa	4	25
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa	3	50
87	Lancaster, N. Y.	2	40
90	Centralia, Pa.	—	—
91	McKees Rocks, Pa		75
92	Taylor, Pa.	2	75
96	Pittsburg, Pa	5	50
97	MarionHeightsPa		50
98	Shenandoah, Pa	4	25
99	Wilkes Barre, Pa	2	25
102	Cleveland, O.	—	—
104	PerthAmboy, N.J.	4	75
105	Nicetown, Pa		50
106	Chicago, Ill.	1	00
107	Sayre, Pa.	—	—
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth, Pa	1	50
113	New Florence, Pa.		50
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa	7	00
121	Trenton, N. J.	19	71
123	Scranton, Pa.		50
126	Beaverdale, Pa	1	75
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	50
129	Sykesville, Pa	1	50
130	Pittsburg, Pa	1	75
132	McKeesport, Pa.	5	25
133	Newark, N. J.	1	65
135	Smoke Run, Pa.	2	25
136	Carnegie, Pa.		50
139	Oil City, Pa.	1	00
140	Youngstown, O.		75
142	Elizabeth, N. J.	1	75
147	Allentown, Pa	3	75
148	California, Pa	1	25
156	Sheffield, Pa.		75
157	Donora, Pa.	4	50
165	Chicago, Ill.	—	—
179	St. Louis, Mo.		50
182	Dixonville, Pa.	1	75
188	Ginter, Pa.	1	65
197	Swoyers, Pa.		75
201	Whippany, N. J.		70
203	Brooklyn, N. Y.		50
206	Woonsocket, R. I.	—	—
207	Jeanette, Pa.	1	40
208	Kingston, Pa.	5	00
209	Carteret, N. J.	—	—
213	Bayonne, N. J.	2	25
214	McKees Rocks, Pa.		25
217	Rochester, N. Y.		50
222	Mahanoy City, Pa	4	00
223	Port Buckley, Pa.	3	00
227	Derry, Pa.	3	60
228	St. Clair, Pa.		48
229	Scranton, Pa.	—	—
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	2	25
246	Crompton, R. I.		50
247	Wilmington, Del.		50
255	West Newton, Pa	1	50
257	Spring Valley, N. Y		50
258	W. E. Pittsburg Pa		75
260	Taylor, Pa.		25
276	Ambridge, Pa.		75
283	Auburn, N. Y.		30
285	Glassport, Pa.		25
286	Lorain, O.		—
291	Brooklyn, N. Y.		75

Прихід за місяць лютий $383.16

Зіставленє:

Готівка з кінцем січня остала	10.890.10
Весь прихід єсть	$11.273.26
Розхід за місяць лютий	33.00
Готівка з кінцем лютого остає	$11.240.26

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

МОРСЬКІ РОЗБИШАКИ.

Оповідане.

Йонатан Ґрінвіл був богатим купцем з Філядельфії, що вів оживлену торговлю з Китаєм. Ціла фльотиля кораблів, яких був власником, привозили безліч цінних товарів з многолюдного Китаю, а на китайські ринки кідвозила американські продукти. Ґрінвіл робив знаменитий інтерес, а його мошонка грубшала і грубшала.

Саме тоді його син, Роберт, покінчив школи, відбув практику і обняв коменду над найкрасшим кораблем з його фльотилі, що звав ся „Пелікан". Старий батько радів, а то синок був моряком першої кляси і знав море, наче свою мошонку. Порішив проте поплисти до Китаю на його кораблі. Хочу ще раз бути в тім прекраснім краю — говорив до сина — а то знаю, що з тобою немає найменшої небезпеки.

Добре — відповів син — достанете каюту коло моєї і поїдемо.

В кілька тижнів опісля „Пелікан" розпустив паруси і виплив на повне море.

Подорож до Китаю була доволі важка. Часті бурі, великі дощі і мраки на океані, отсе доскулювало їм через цілу дорогу. Йонатан Ґрінвіл належав до секти Квейкрів і безупину зітхав до Бога та шукав розради в молитвах. Почім сідав, звичайно коло свого сина на капітанськім містку і через стару люнету обсервував безкрає море. Але там не було нічого цікавого. Той сам захмарений небосклін, що не ворожив красшої погоди, ті самі филі, хмари, мраки, де-не-де морська птиця — ось і все. Старий знов зітхав і молив ся.

Так ішло день за днем, доки не приїхали до Хін. Аж ту старий віджив і почув в собі енерґію американського купця. Неначе молодик взяв ся до діла і зробив знаменитий „бізнес".

В три тижні по приїзді цілий корабель був наповнений хінським шовком, порцеляною, чаєм і прочими дорогими товарами, тай пустив ся з поворотом до Америки.

Тепер погода була прекрасна, воздух прозорий мов кришталь, а море чемне і спокійне. Йонатан Ґрінвіл сидів знов на капітанськім містку, коло свого сина. Був радий та веселий і підсьпівував собі півголосом якийсь побожний псалом. Між тим їх корабель сунув ся маєстатично по водах Хінського моря та все дальше і дальше мчав ся на полудне. Все йшло як слід, та не дуже довго.

Одного пополудня, коли „Пелікан" знаходив ся як раз поміж Маляйським півостровом а островом Борнео, появивсь на східній части небосклону якийсь корабель, що звернув на себе цілу увагу капітана Роберта. Корабель мав вигляд хищної риби: низький, вузький і довгий. Повертав ся дуже бистро і стрілою прямцював до „Пелікана". В тій хвилі капітан перестав призиратись на него, зійшов зі свого містка та почав видавати матрозам якісь енерґічні прикази. Тепер повстала на „Пелікані" величезна метушня; в одній хвилині все було на ногах.

Що стало ся, Роберт? — запитав батько, що як звичайно сидів на своїм місци і приглядав ся на море. Що значить ця метушня?

— Заточуємо гармати на свої місця для оборони нашої шкури. Чи бачите той корабель? Це морські розбійники.

— Пирати? — сказав старий, посоловівши — але, але, що гадаєш робити?

— Битись!

Батько ще більше побілів і не відповів нічого. Аж по добрій хвилї мовчанки заговорив опять:

— Роберт, ти знаєш мою засаду; я сектант, задля цего не можу вам помагати в борбі.

— Ви можете йти собі, мій батьку, до каюти і спокійно ждати на вислідок боротьби.

— Яким-же оружем розпоряджаєш?

— Маю всегда три добрі гарматки на обох боках „Пелікана", до сто знаменитих самопалів і доволі шабель.

— Так? Ані мені на гадку не зійшло, що ви так уоружені, а то син не дав-бим свого дозволу на

— Я це знав дуже добре, батьку — закінчив капітан і знов почав видавати прикази своїм матрозам.

В годину опісля ситуація представляла ся як слїдує: „Пелікан" і пират були вже від себе віддалені лише на одну морську милю. Плили прямо оден до одного, звернені до себе носами, немов два когути, що хочуть розпочати борбу. А віддаль між ними зменшалась дуже швидко. Між тим властитель „Пелікана" не бачив того всего. Він сидів у своїй каюті, а щоби бути певнійшим себе, замкнув ся з середини на ключ, почім вийняв ключ з замку і кинув через віконце на двір. Тим робом бажав зберегти свої засади і не мішатись до борби. Та по тім ділї зовсїм не успокоїв ся, як сего надіяв ся. Якась непоборима сила перла його до вікна. І не міг видержати: глянув у вікно саме в тій хвилї, коли пират заходив „Пелікана" з боку і приготовляв ся до нападу. Паруси мав позвивані, щогли поскладані, а все з покладу усунене. Сейчас по тім пустив до „Пелікана" одну гарматню кулю, яка з шумом перелетіла над покладом. Пан Ґрінвіл надіяв ся почути тепер відповідь пушок „Пелікана", але дармо наслухував. На „Пелікані" панувала гробова тишина. Старий почув, що обхоплює його сильне роздратоване. Кинув ся до дверий, але найшов їх замкненими на ключ. Чорт побери, закляв з досади. Мав велику охоту клясти іще більше та пригадав собі, що яко „квейкер" не кляв ніколи в своїм житю, і — вкусив ся за язик.

Приставив лише столець до дверий і гукнув крізь дїрку:

— „Чому не стріляєш з пушок, Роберт?!"

Роберт був одначе за далеко, щоби почути батька. Він стояв на самім переді корабля і враз з офіцирами слідив рухи розбійничого яхту.

Йонатан зійшов отже зі стільця та й собі почав придивляти ся на маневри розбійників крізь своє віконце. В тій хвилї вони вистрілили з пушки — сим разом з ліпшим успіхом. Куля влучила „Пелікана" в правий бік, в віддали кільканайцяти пядий від віконця Йонатана. Пират був вже тепер так близко, що видно було навіть лиця розбійників.

Він знов кинув ся до дверий, призабувши, що сам їх замкнув. Саме тоді гукнули три пушочні вистріли на „Пелікані"; се вже стріляв Роберт зі своїх нових пушок. Старий вернув ся до вікна і почув якесь чудне вдоволенє. Між розбійниками було слїдне щось в роді страху і метушні. А нові пушки Роберта загули по раз другий і третий і четвертий.

Борба кипіла тепер з цілим розгаром. Пушки ревіли без упину, а в перервах, поміж вистрілами, чути було, як старий купець стукав у двері своєї каюти. Бажав вийти за всяку ціну і не вагав ся взяти до рук важкого, дубового стільця, щоби ним розбити двері або замок. Вкінци двері подали ся під ударами. Старий метнув ся до капітанської каюти і з шаблюкою в руці, яку там найшов, вилетів на поклад.

— Більше куль, Роберте, більше куль! Чому не стріляєш швидше?

— Всї приготовляють ся до ручного бою, сказав коротко капітан. Погляньте! Старий глянув в тім напрямі і увидів, що розбійники не були вже дальше від них як 75 до 100 кроків.

В десять мінут опісля розбійники закинули гаки на „Пелікана" і кількадесятьох з них стали лїзти по шнурах на його поклад. Залога „Пелікана" не була велика числом, але добірна. Всї — молоді і здорові очайдухи, що не лякали ся навіть самого чортяги. Тому ждали на ворога з нетерплячкою. Між тим розбійники драпали ся на поклад „Пелікана", який був о много висший від їх яхту, та як лише показали руки і голови, посипались на них удари шабель і карабінові кулї. Чимало бовтнуло до моря, деякі повисли на шнурах з покалїченими руками і головами. Мимо сего кільканайцятьох вискочило на поклад „Пелікана" тай розпочали очайдушну борбу з його залогою. Не дали одначе ради. В протягу чверть години половина з них лежала в крови, порубана і постріляна, а друга половина вже лише дуже слабо боронила ся. Коли се діяло ся, розбійничий корабель розвинув паруси і відплив на широке море, лишаючи своїх недобитків на ласці залоги „Пелікана".

Капітан Роберт Ґрінвіл аж тепер відітхнув свобіднїйше і вперше від початку битви оглянув ся за своїм батьком. Старий „квейкер" рубав шаблюкою величезного Китайця, котрий лежав вже покалїчений і корчивсь під ударами, неначе вюн. Очи старого горіли, а цілий одяг був замазаний кровю. Рубав жовтого ворога і все приговорював: „Ти хотів взяти мій корабель, ти!"...

— Лишіть його, батьку! — гукнув капітан. Ліпше звяжіть йому руки і віддайте власти нехай його повісить. Але батько не чув нічого. Засмакував в крови і тепер бажав її богато, як найбільше. Коли добив першого Китайця, кинув ся на другого а дальше на третього. Рубав без памяти, неначе зьвірюка. Ніхто не пізнав би тепер старого, смирного сектанта, що ніколи миши не убив у своїм житю, уважаючи пролив крови і убійство за найбільший гріш. Аж коли вже не стало більше ворогів, він отямив ся. Жажда крови щезла в одній хвили, а старий кинув далеко від себе окровавлену шаблюку і заточуючись, неначе пяний, подав ся до каюти.

За хвильку ціла залога чула побожний голос молитви, щоби Всевишній дарував всї провини і відпустив гріхи сему нещасному та слабосильному творови, що носить імя людини. Се молив ся Йонатан Ґрінвіл, а його молитва мусїла бути тим щирша, що убив сегодня найбільше розбишак з поміж цілої залоги.

Сава Черпецький.

За писанку.

(З „Золотого Засіву".)

Мов лїлія ніжна —
Мов сонце, ясна,
Гнучка, білосніжна,
Дзвінка, мов весна.

Ти вабиш красою
І кличеш, зовеш,
Коханням, жагою,
Надію даєш.

На тебе дивитись,
Мов небу служить,
У щасті молитись,
Для радощів жить.

Мов пташка сьпівуча,
Щебечеш всяк час,
Мов рибка блискуча,
Ти веш ся між нас.

Де пройдеш — там зорі,
Де станеш — там сьміх,
Мов хвиля на морі,
Чаруєш ти всіх.

Твій ніжний цілунок
Од раю миліш...
Прийми-ж мій дарунок,
За писанку вірш.

Олекса Коваленко.

Веселий кутик.

Спізнила ся.

Один підприємець, потребуючи доконче стенографки до свого офісу, помістив в місцевій часописи оголошенє, а що любив гарне окруженє, застеріг собі в олошеню, що кандидатка мусить мати симпатичний вигляд і не бути надто старою.

В два дні по появленю оголошеня в ґазеті, відчинили ся двері його офісу і якась крепко підстаріла панна станула на порозі, ціла задихана.

— Я читала ваше оголошенє, але бою ся, що зголошую ся може вже за пізно?

— В самій річи — відповів підприємець, міряючи її знеохоченим поглядом — ви зголосили ся за пізно о цілих 30 літ.

Не хотів приняти нагороди.

— Ти вратував мені житє — відозвав ся один старший панок до волоцюги, що витягнув його з глубокої ріки. — В нагороду за те віддам тобі руку моєї дочки.

Спаситель глянув на дочку, а відтак похилив ся над панком і почав обнимати його руками попід пахи.

— Що ти робиш? — поспитав здивований паниско.

— Хочу кинути тебе назад в ріку, — була ляконічна відповідь.

Око за око....

— Се ваш пес?

— Так, пане.

— В такім случаю жадаю сатисфакції. Сей пес вкусив мене в ногу.

— Але з найбільшою приємностю! В заміну позволяю вам вкусити сего пса, де лиш вам подобає ся!

З військової тресури.

Полковник: В котру сторону тепер машеруємо?

Жовнір: Під полудне.

Полковник: Добре, а по чім ти се пізнав?

Жовнір: Бо мені щораз теплійше.

У фотографа.

— Чи ви фотоґраф?

— Так, прошу пані.

— А фотоґрафуєте також діти?

— Зовсім природно.

— А кілько вони коштують?

— Три доляри тузин.

— Так.... Но, то мушу ще трохи пождати, бо маю доперва десятеро дітий.

Консультація.

Недужий: Пане доктор, а припустім, що операція не вдасть ся?

Доктор: Мої любенькі, та про се ви вже ніколи не довідаєте ся.

В заналї.

Хлопець: Пане доктор. Ходіть скоренько до нас. Тато вмирають.

Лікар (в розсіяню): Іди і скажи, що сейчас йду і поможу йому.

Язучена річ.

Ви питаєте, де ми були, що казали? Коли хочете добре знати, то ми ходили дещо і гуторили про-що, тільки коли я хоч що або абощо, то нехай чортзна що — от що, а ви кажете, щоб я там що. або абощо...

Осьмилїтна дівчина розмовляє з батьком:

— Правда, татусю, що ви живете щасливо з мамою?

— Чомуж ти мене про се питаєш?

— А, бо мамуся все мені кажуть: дай тобі, Боже, порядно дурного чоловіка, а будеш певно зовсім така щаслива, як і я.

Милосерна.

Один волоцюга ходив від хати до хати і всюди просив, щоб йому дали що з'їсти. Але якось не мав щастя: з кождої хати проганяли його, не давши нічого. Так перейшов ціле село і приближав ся до посльідньої хати, на порозі котрої стояла якась жінка. Хотячи наглядно показати їй, який він голоден, що аж вмирає з голоду, приклякнув при дорозі і почав зубами скубти ростучу траву, та їсти.

Заціквалена жінка підійшла до нього, та побачивши, що він їсть траву каже:

„Бідний чоловіче, ти певно дуже голоден, коли мусиш їсти аж траву?"

„Так, милосерна особо" — відказав волоцюга, я є дуже голодний".

„Вел — каже жінка — коли так, то йди там, за гавз; там росте далеко висша трава.

Холодно.

Сидить голий циганчук,
Аж мало не плаче.
— Тату, — каже, — холодно!
Зуб на зуба скаче!
А той йому — поясок:
— Та на! Не жури ся!
Коли тобі холодно,
То підпережи ся.

О. Руданський.

На Великдень.

Превелике свято нині в руськім краю
І пісня весела повсюди гуде,
Луною говорить з зеленого гаю,
І ангел спокою на землю гряде.
І старі ся тїшать, молоді гуляють,
І в кождій родині плине гадка враз;
Тут сина, тут брата сердечно витають —
Всіх в рідну хатину сьвятий горне час.
Щиро рукою стискають друг друга,
І датку не скуплять убогим старцям;
На небі сіяє весела радуга:
Великий день нині — ,,Христос воскрес'' нам!

Колиж то над руським широким тим краєм
Звізда воскресення — колиж то зійде?
Коли ми день щастя разом повитаєм?
Коли нова пісня у нас загуде?
Та чуєш той голос?.. То звук руських дзвонів
В лунах пропливає спокійний воздух
І разом зливаєсь в гармонію тонів:
Мов полем рідненьким несесь руський дух...
Глядить наша мати, руки витягає,
Дїтей своїх рідних всіх благословить;
З очей її радість мов сонце сіяє,
А голос молитви тихо гомонить...

О, тїште ся, братя! Нехай вам то сьвято
В родині щасливим закінчить ся днем!
Я нині бажаю, щоб ще нам діждати,
Як ми нове сьвято сьвятити будем!..

Дні феральні.

У нас, у галицьких Русинів, є свого походженя дні феральні, як ,,рахманський великдень'' на Гуцульщині, ,,Паликопи'' на Подїлю та ,,Михайлове чудо''. Але дні феральні то зайшли властиво до нас із західної Европи. Слово ,,феральний'' є перекрученнє слова ,,феріяльний'', що значить в латинській мові: сьвяточний, але у нас розуміють під феральним днем звичайно якийсь день нещасливий. Коли якийсь непросьвічений чоловік заклене кому і скаже: а феральний день би на тебе зайшов! — то ще не диво; але дивно, що інтелїґентні люди вірять у феральні дні. А преці се є простий забобон.

Найбільше ,,феральний'' день є понедїлок. В сей день не добре вибирати ся в дорогу, перепровадувати ся. Як зачне ся в понедїлок, так буде вести ся цїлий тиждень. Богато з тих забобонів набрали ся ми від жидів; у жидів є понедїлок злощасним днем.

Второк є вже щасливим днем, бо то є третий день, в котрім Господь Бог сотворив сьвіт і того дня побачив, що всьо було добре.

Середа ні сяка, ні така — ні зла, ні добра; того дня Юда Іскаріот повісив ся.

Четвер уважають у нас загально за добрий день.

Сьвята пятниця, то день не конче певний. В пятницю не добре прати. Хто в пятницю сьміє ся, той буде в недїлю плакати.

Субота, то день Матери Божої, день добрий; в суботу, хоч би який був хмарний день, то мусить сонце бодай раз засьвітити.

Така забобонність що-до днів тижня є у Турків та Арабів; у них уважає ся недїля за нещасливу, бо в недїлю помер їх пророк Магомед; за то четвер і пятниця то найщасливії дні.

Попри дні тижня ще й кождий місяць має свої феральні дні.

Непаристі числа як 3, 7 і 13 не конче подобають ся. Деякі люди боять ся, щоби на Сьвятий вечір не засїдало до стола 13 осіб, бо хтось з них мусить умерти. Певно, бо всі мусимо колись умирати. Є люди, впрочім інтелїґентні люди, що на ніщо в сьвітї не выберуть ся в дорогу дня 13. якого небудь місяця.

Декотрі люди мають знов свої окремі дні феральні, себто нещасливі; бувають то звичайно дні, в котрих кому ся або другий лучило ся якась пригода і він думає, що той день мусить вже бути завсігди нещасливий. Приміром один дуже бояв ся дня 14-го кождого місяця, бо той день був в його родині нещасливий. На 14-го помер його дід, помер батько, двоє дїтий...

Тими забобонами чоловік без потреби морочить собі голову, сам себе лякає і мучить та самохіть робить собі дїйсно неоден день нещасливим, котрий, коли б він в ті забобони не вірив, міг би йому щастє принести.

Іполит Брилїнський.

Лад.

Лад і порядок то душа всего господарства, то запорука успіху всеї нашої праці, всіх наших заходів і змагань. Порядок в річах звемо ладом. Де єсть лад, там нїчо не марнує ся, нїчо не нищить ся, там чистенько і гарненько і чоловікови мило. Порядок повинен бути і в роботі і в часї, в їдї, в спаню і в забаві, словом в цїлім житю, а тогди будемо жити впорядкованим житєм. Все в своїм часї, в свою пору, все на своїм місци, все, що кому належить ся, без довгів — в отсих словах містить ся все, то що називаємо впорядкованим житєм. Хто собі впорядкує житє, той і при маленьких доходах зможе вижити, бо обмежить тогди свої видатки відповідно до доходу; біда не вдїє йому нїчого і нїякий віритель не буде йому лїзти до хати. Чоловік, що жиє впорядкованим житєм, має у всіх поважане і довіре.

Книжки

які можна дістати в друкарнї ,,Свободи'':

	цнт.
Америка	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахунков	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Наверненний грішник	20
Народний рух австроугорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Розмова Поляка з Русином	10
Псалтир	1.00
Релїгійні вірованя	20
Русько англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3

Пишіть на адресу:
Swoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.